

Starostwo Powiatowe w Kędzierzynie-Koźlu

STRATEGIA ROZWOJU OŚWIATY
Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego
2023-2030

Spis treści

Kontekst społeczno-gospodarczy powstania strategii	3
Charakterystyka powiatu oraz wyzwania demograficzne mające wpływ na funkcjonowanie oświaty w perspektywie do 2030 roku	9
Charakterystyka Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego	9
Wyzwania demograficzne	10
Stan oświaty i siatka szkół	11
System oświaty w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w opinii interesariuszy	16
Misja i wizja oświaty	31
Osie priorytetowe w Strategii Rozwoju Oświaty Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego	32
Jakość kształcenia	33
Rozwój kompetencji	35
Edukacja a rynek pracy	36
Kadry w edukacji	37
Baza dydaktyczna	37
Monitoring i ewaluacja	38
Podmioty zaangażowane w realizację celów strategii	39
Spis załączników	40

Kontekst społeczno-gospodarczy powstania strategii

W 2022 roku minął okres obowiązywania Strategii Rozwoju Oświaty Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2016 – 2022. Wiele celów w niej zawartych udało się zrealizować. Część straciła na aktualności a wypełnienie innych utrudniła specyficzna sytuacja, w jakiej znalazły się szkoły i cały system oświaty w trakcie światowej pandemii SARS-CoV2. Przez lata znacząco zmieniły się także uwarunkowania społeczno-gospodarcze regionu. Obecna strategia jest zatem odpowiedzią na zdefiniowane na nowo szanse i wyzwania rozwojowe stojące przed oświatą przy jednoczesnym uwzględnieniu istniejących ograniczeń i zagrożeń.

Niezależnie od przyjętej wizji dzisiejszego świata, ze wszystkich analiz płynie niezaprzeczalnie jeden wspólny wniosek. Warto oswoić się z myślą, że żyjemy w świecie ciągłych zmian. W takich warunkach na znaczeniu zyskuje zwinność, rozumiana jako zdolność do wyznaczania kierunku i dopasowywania działań do zmieniających się warunków, nie zaś kurczowe trzymanie się raz określonego planu. W tym kontekście bezsprzeczne i uzasadnione wydaje się, że celem zarówno krajowych, jak i regionalnych strategii rozwoju, w tym także w obszarze oświaty, staje się coraz częściej określanie najważniejszych polityk rozwoju i definiowanie standardów, do których chcemy zmierzać, nie zaś sztywne wyznaczanie i planowanie szczegółowych działań rozwojowych. Oczywiście przyjęte wytyczne muszą być na tyle dookreślone, by mogły stanowić ramę dla podejmowanych wyzwań, a jednocześnie na tyle elastyczne, by umożliwiały modyfikację i dostosowywanie aktywności do zmiennych warunków i okoliczności, bez konieczności rezygnacji z przyjętych wcześniej założeń.

Niniejsza strategia składa się z dwóch części, z których pierwsza jest wstępem wraz z diagnozą i opisem kontekstu społecznego, gospodarczego i międzynarodowego strategii a druga zawiera charakterystyki proponowanych kierunków rozwoju oraz opis zasad monitorowania i ewaluacji.

Powstała ona jako spójna i kompletna polityka, stanowiąc lokalne narzędzie służące realizacji zadań wynikających z dokumentów strategicznych powiatu, województwa, kraju i Unii Europejskiej w obszarze oświaty. Jest ona jednocześnie także instrumentem wspierającym planowanie wydatków budżetowych. Nadrzędnym celem strategii pozostaje troska o realizację potrzeb edukacyjnych mieszkańców powiatu, zwłaszcza młodzieży oraz co równie ważne, zapewnienie tej grupie płynnego wejścia na rynek pracy, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb i szans rozwojowych otoczenia społeczno-gospodarczego regionu. Znacząca dla celów strategii pozostaje także perspektywa przygotowania młodych ludzi do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Strategia oświaty jest dokumentem przygotowanym przy udziale społeczności lokalnej, zgodnie z unijną zasadą partnerstwa społecznego, po konsultacjach z przedstawicielami instytucji samorządowych i organizacji społecznych, przedstawicielami lokalnych pracodawców i instytucji rynku pracy oraz przede wszystkim ekspertami reprezentującymi szeroko rozumiane środowisko oświatowe – w tym dyrektorami szkół podstawowych, ponadpodstawowych i innych placówek edukacyjnych oraz przedstawicielami społeczności szkolnych – nauczycielami i rodzicami.

Podstawowe kierunki polityki oświatowej zawarte w europejskich, krajowych czy regionalnych strategiach skupiają się na **przygotowaniu jednostki do możliwie najpełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym i funkcjonowania w zmieniającym się świecie**. Na pierwszy plan wysuwa się tu potrzeba wyposażenia człowieka w kluczowe kompetencje niezbędne do osiągania tych celów w przebiegu życia, czemu jednak towarzyszy stała i równie znacząca z punktu widzenia społeczeństw, konieczność jednoczesnego zapewnienia realizacji niezbędnych celów społecznych, ekonomiczno-gospodarczych, kulturowych czy polityczno-ustrojowych regionu, kraju oraz wspólnot państw,

będących przecież fundamentem funkcjonowania nowoczesnych społeczeństw. Jednym słowem nadrzędnym celem jest dobro jednostki w sprawnie funkcjonującym otoczeniu.

W dzisiejszym świecie celem edukacji nie jest już tylko wyposażenie ucznia w zamknięty zasób wiedzy i kwalifikacji, ale przede wszystkim kształcenie umiejętności uczenia się przez całe życie. Wśród celów edukacyjnych poza tymi wynikającymi wprost z przepisów prawa oświatowego¹ pojawia się zatem konieczność wyposażenia młodych ludzi także w **kompetencje kluczowe**, stanowiące połączenie wiedzy, umiejętności i postaw uważanych za niezbędne dla potrzeb samorealizacji i rozwoju osobistego, aktywnego obywatelstwa, integracji społecznej oraz zatrudnienia. Przyjęte w 2006 roku przez parlament i Radę Unii Europejskiej a następnie zaktualizowane w 2018 roku stanowią odpowiedź na rosnącą liczbę miejsc pracy poddanych automatyzacji, coraz istotniejszą rolę technologii we wszystkich dziedzinach życia i pracy oraz zwiększające się znaczenie kompetencji społecznych i obywatelskich w zakresie przedsiębiorczości, które pozwalają zapewnić odporność i zdolność dostosowania się do zmian. Coraz częściej wśród kierunków polityki edukacyjnej i priorytetów rozwojowych w strategiach edukacyjnych i oświatowych pojawia się także pojęcie **kompetencji proinnowacyjnych**. Mimo dużej niespójności terminologicznej najczęściej rozumiane są one jako kompetencje łączące w sobie umiejętności i postawy włączające innowacyjność, przedsiębiorczość i kreatywność, a których niezależnie od posiadanej wiedzy i wykonywanego zawodu młodzi ludzie będą potrzebowali w przyszłości, by skutecznie działać właśnie w życiu prywatnym, na rynku pracy i w sferze aktywności społecznej.

W przytoczonych kontekstach coraz bardziej oczywiste stają się przekonanie, że w dzisiejszym świecie najważniejszą kompetencją, jaką w procesie edukacji muszą wykształcić w sobie młodzi ludzie, jest umiejętność przystosowania do zmian, rozwijanie kompetencji pozwalających na elastyczne zarządzanie swoją karierą, jej reprojekowanie i obudowywanie nowymi umiejętnościami lub kwalifikacjami. Chodzi zatem o rozwijanie w sobie cech i kompetencji nazywanych zatrudnialnością rozumianą jako zdolność stałego utrzymywania, zdobywania lub kreowania pracy, poprzez optymalne wykorzystanie posiadanych kompetencji. [Kwalifikacje zawodowe, inaczej niż dotychczas, postrzegane są tu jako trzeci, obok równie ważnych kompetencji bazowych i transferowalnych, element zasobów, w jakie systemy edukacyjne winny więc wyposażać dziś swoich uczniów i absolwentów przygotowując ich możliwie najpełniej do życia społecznego i zawodowego.](#) Biorąc pod uwagę postęp technologii i tempo zmian, bezsprzecznie spodziewać się jednocześnie należy, że nabywane kwalifikacje wymagać będą ciągłej nowelizacji i modernizacji, dlatego też trzeba będzie stale się dokształcać. W perspektywie przebiegu życia już dziś podnosi się zatem znaczenie edukacji pozaformalnej i nieformalnej, jako równie znaczących form uczenia się, co edukacja formalna. Coraz bardziej na znaczeniu zyskuje także potrzeba [całozyciowego planowania kariery oraz ciągłego nią zarządzania](#), jako formy zastępującej jednorazowy wybór ścieżki zawodowej na całe życie. Wszystko to stanowi obecnie ramy dla projektowanych polityk rozwoju oświaty.

Dawniej budowaliśmy pojęcie kariery w oparciu o wyuczenie się i wykonywanie przez wiele lat jednego zestawu czynności. Tradycyjne rozumienie pojęć zawód i praca podlegają przemianom podobnie, jak zmianie uległo zapotrzebowanie na określone umiejętności. W związku z kierunkiem dokonujących się przeobrażeń, lepiej już teraz zacząć mówić o pewnych zestawach kompetencji zdobywanych przez całe życie niż o sztywnym garniturze wiedzy i umiejętności. By jednak takie zarządzanie swoimi zasobami i potencjałem stało się możliwe, musimy nauczyć się rozpoznawać i nazywać posiadane umiejętności i kompetencje. Potrzeba ta zdefiniowana już wiele lat temu zaowocowała przygotowaniem

¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe Dz.U. 2017 poz. 59 z późn. zm.

Zintegrowanej Strategii Umiejętności². Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w 2020 r. opracowany został w wyniku szerokich konsultacji, z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności. **Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030** stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia. Jej wdrażanie obejmuje rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej, w tym uczeniu się dorosłych, w ośmiu obszarach: umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych; rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające; rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy; doradztwo zawodowe; współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Umiejętności te, podobnie, jak kompetencje kluczowe, mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju osobistego, społecznego i gospodarczego. **Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030** zapewnia ramy służące wspieraniu komplementarności polityki wspierającej rozwój, aktywizację i efektywne wykorzystanie umiejętności.³

Niniejsza strategia rozwoju oświaty w przyjętych założeniach nawiązuje także do **Strategii Rozwoju Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego do 2030 roku** i **Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego 2030**⁴ a także, o czym wspomniano już wcześniej, dokumentów strategicznych o zasięgu i spektrum wykraczającym daleko poza lokalne i regionalne uwarunkowania - dokumentów zawierających europejskie i rządowe założenia i kierunki polityki edukacyjnej w perspektywie najbliższych lat. Poza wspomnianą już **Zintegrowaną Strategią Umiejętności 2030**, znajdują się wśród nich także **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)** a także **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030. Trzecia Fala Nowoczesności** będąca dokumentem rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym.

W świetle **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**⁵ w obszarze edukacji najważniejszymi wyzwaniami pozostają: dalsze doskonalenie w kierunku bardziej praktycznego podejścia do kształcenia oraz lepsze dopasowanie systemu do wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy. Wyzwaniem jest zapewnienie jakości i atrakcyjności szkolnictwa zawodowego, które wymaga szczególnego wsparcia, gdyż jest tym obszarem edukacji, który obok szkolnictwa wyższego ma największy wpływ na przygotowanie nowoczesnych kadr dla polskiego przemysłu. Jako niezwykle ważną podnosi się w tym dokumencie jednocześnie konieczność zapewnienia odpowiednio wykwalifikowanej kadry gotowej do stosowania najnowszych technologii oraz włączenie na szeroką skalę pracodawców w proces kształcenia zawodowego. Polska edukacja potrzebuje rozwoju jakościowego, nie ilościowego. By jednak taka zmiana mogła się dokonać, konieczna jest poprawa jakości kształcenia na wszystkich jego etapach. Szkoły inaczej niż dotychczas muszą podejmować efektywne starania na rzecz zwiększenia samodzielności ucznia i budowania motywacji w procesie uczenia się m.in. poprzez rozwijanie kompetencji kluczowych, promowanie kreatywności i innowacyjności, kształtowanie umiejętności poznawczych i umiejętności uczenia się przez całe życie, rozwój talentów i indywidualnych zdolności, czy na końcu także wdrażanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze i życiu obywatelskim. Podobnie, jak w wielu innych politykach, także i w tej, pojawia się zdefiniowana potrzeba poprawy dostępności edukacji (edukacja włączająca). Wyzwaniem zarówno dla Polski, jak i samorządów, pozostaje także budowa efektywnego systemu edukacji cyfrowej. Z kolei konieczność reorganizacji sieci szkół i ich profili kształcenia oraz

² <https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/> dostęp 06.03.2023

³ <https://www.ibe.edu.pl/pl/projekty-krajowe/zintegrowana-strategia-umiejtnosci> dostęp 03.03.2023

⁴ <https://www.opolskie.pl/region/rozwoj-regionalny/strategia-rozwoju-wojewodztwa-opolskiego-opolskie-2030/> dostęp 03.03.2023

⁵ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem> dostęp 06.03.2023

wykorzystania istniejących zasobów także w obszarze edukacji dorosłych, jest konsekwencją dokonujących się zmian demograficznych i ważnym elementem myślenia o przyszłości oświaty. W perspektywie rozwoju umiejętności niezbędnych do efektywnego funkcjonowania jednostki we współczesnym społeczeństwie i nowoczesnej gospodarce, kluczową rolę przypisuje się tu rozwojowi umiejętności uniwersalnych (transversal skills), cyfrowych oraz zawodowych.

Podobne cele dla edukacji wyznacza **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030. Trzecia Fala Nowoczesności**⁶ podnosząc takie właśnie zagadnienia jak: potrzeba rozwoju nowoczesnych kompetencji, w tym cyfrowych i proinnowacyjnych, poprawa jakości kształcenia i jego kompetencyjne dopasowanie do wymogów zmieniającego się rynku pracy, indywidualizacja nauczania i rozwój nowoczesnych modeli wspierania uczniów (modele oparte o współpracę i inspirację zamiast modeli konfrontacyjnych) czy rozwój systemów całościowego uczenia się opartego o różne formy edukacji. Za niezwykle istotne uznaje jednak także dążenie do poprawy jakości kształcenia w obszarach związanych z naukami przyrodniczymi, matematycznymi i studiami inżynierskimi. Strategia dostrzega jednocześnie potrzebę wzmocnienia warunków dla wzrostu potencjału kreatywnego społeczeństwa. W obszarze właściwym dla Powiatu Kędzierzysko-Kozielskiego wśród najważniejszych celów i kierunków proponowanych w strategii interwencji znalazły się także działania ukierunkowane na poprawę warunków realizacji kształcenia zawodowego, w tym przy udziale pracodawców, tak by w możliwie największym stopniu odzwierciedlały rzeczywiste warunki pracy.

W krajowym systemie zarządzania rozwojem następnym poziomem stanowią strategie zintegrowane, wśród których szczególnie istotne dla powstania powiatowej strategii rozwoju oświaty są: **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**⁷, **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**. Pierwsza w obszarze edukacji, aktywności zawodowej oraz uczenia się dorosłych za główny cel stawia wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. W kontekście związanym bezpośrednio z perspektywą edukacyjną wyznacza ona do realizacji cele szczegółowe bardzo znaczące dla rozwoju także regionalnych czy lokalnych polityk oświatowych, w tym naszej. Wśród celów tych znajdujemy zatem potrzebę podniesienia poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli. Osiągnięcie trwałego wzrostu gospodarczego opartego coraz silnie na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej, wymaga wprowadzenia zmian w systemie edukacji polegających na kształtowaniu kompetencji sprzyjających innowacyjności, w tym właśnie wspomnianych już kompetencji proinnowacyjnych. Elementem niezbędnym dla realizacji celu głównego jest także konieczność kształcenia na wszystkich poziomach przede wszystkim umiejętności uniwersalnych (kompetencji kluczowych), które następnie można rozwijać i uzupełniać o kompetencje specjalistyczne na wszystkich etapach życia. Jako wymagającej szczególnej uwagi i troski, wskazuje się tu także na potrzebę budowania skutecznych systemów rozwoju edukacji cyfrowej. Strategia podnosi dodatkowo potrzebę budowania edukacji stwarzającej szansę rozwoju indywidualnego potencjału wszystkich młodych ludzi, w tym także tych, którzy posiadają specjalne potrzeby edukacyjne. Za niezwykle istotne uznaje kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez stwarzanie warunków do działania w szkole wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji.

Dopasowanie szkolnictwa branżowego do potrzeb nowoczesnej gospodarki – współpraca szkół i samorządów lokalnych z pracodawcami, silniejszy nacisk na kształtowanie umiejętności praktycznych (w tym zwiększenie wymiaru stażu i praktyk realizowanych u pracodawców oraz umożliwianie kształcenia w rzeczywistym środowisku pracy – rozwój i upowszechnianie kształcenia dualnego), modernizacja oferty i treści kształcenia i szkolenia zawodowego, monitorowanie rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na kompetencje/zawody, rozwój systemów doradztwa i poradnictwa

⁶ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wmp20130000121> dostęp 02.03.2023

⁷ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarządzanie-rozwojem> dostęp 06.03.2023

zawodowego, popularyzacja szkolnictwa branżowego wśród uczniów i ich rodziców, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli prowadzących kształcenie w szkołach branżowych, silniejsze zaangażowanie, przedsiębiorców/pracodawców w tym obszarze, poprawa jakości i dostępu do informacji o potrzebach kompetencyjnych dla rynku pracy i racjonalizacja wyboru ścieżki edukacyjnej to najważniejsze z zawartych w omawianym dokumencie środków służących umacnianiu kształcenia zawodowego, w których powiat jako rzeczowo właściwy do ich realizacji upatruje właściwe kierunki rozwoju oświaty na swoim terenie. **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego**⁸ przynależna Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego zakłada, podobnie jak wcześniejsze dokumenty, że w systemie edukacji szczególnie ważne jest kształtowanie u uczniów postaw ukierunkowanych na kooperację, przedsiębiorczość i kreatywność, które sprzyjać będą ich aktywnemu i skutecznemu uczestnictwu w życiu społeczno-gospodarczym na dalszych etapach rozwoju. Ważnymi z perspektywy szkolnictwa zagadnieniami związanymi z jakością i poziomem kapitału społecznego są również kwestie dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia dzieci i młodzieży, w tym także w obszarach związanych bezpośrednio z codzienną pracą szkół i placówek edukacyjnych. Jednym z istotnych i oczekiwanych kierunków rozwoju systemu oświaty z punktu widzenia narzędzi integracji społecznej jest również wspomniana w wielu politykach edukacja włączająca. Budowaniu kapitału społecznego sprzyjają również działania zmierzające do rozwoju u uczniów postaw i zachowań prospołecznych, w tym w formie wolontariatu, które należy wspierać i rozwijać. Dokument ten podnosi także potrzeby związane z szeroko rozumianą edukacją kulturalną, jako dopełnienia postulowanych kierunków rozwoju istotnych z perspektywy polityki edukacyjnej i lokalnych strategii rozwoju oświaty. **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**⁹ zakłada z kolei, że głównym obszarem oddziaływania polityki regionalnej w zakresie kapitału ludzkiego i społecznego powinny być przedsięwzięcia i inicjatywy prowadzące do rozwijania wysoko wykwalifikowanych zasobów pracy oraz wykorzystania dostępnego kapitału ludzkiego. Odnajdujemy tu podobne wytyczne dla rozwoju edukacji, jak we wcześniej przytoczonych dokumentach. Polityka rozwoju regionalnego w obszarze edukacji kładzie jednak także dodatkowy nacisk na umacnianie kształcenia zawodowego. Przy czym jako jedną z istotniejszych dostrzega się tu potrzebę silniejszego powiązania szkolnictwa zawodowego z regionalnymi specjalizacjami i lokalnymi przedsiębiorcami oraz większego zaangażowania biznesu w proces dydaktyczny. W obszarze kształcenia dorosłych konieczne staje się tworzenie możliwości skutecznego dostosowywania zdezaktualizowanych lub niedostosowanych kwalifikacji zawodowych pracowników do potrzeb nowoczesnej gospodarki i regionalnych specjalizacji, zakładając także potrzebę powiązania tego procesu z działaniami z zakresu nowoczesnego i efektywnego doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy jako mechanizmów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i bierności zawodowej.

Wśród dokumentów na poziomie regionalnym, wiążącym dla polityk rozwoju opracowywanych na poziomie JST w obszarze oświaty znajduje się oczywiście **także Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego 2030**.¹⁰ Znajdujemy w niej przewidziane do realizacji cele oraz związane z nimi planowane kierunki działań. Wśród tych bezpośrednio przynależnych obszarowi edukacji a znaczących z perspektywy budowania i rozwoju oświaty w naszym powiecie, wskazano następujące kierunki działań:

- ✓ **wzrost jakości kształcenia** (m.in. podwyższenie jakości edukacji na wszystkich poziomach, w tym w zakresie edukacji językowej i kompetencji cyfrowych oraz wsparcie rozwoju osobistego; wprowadzanie nowoczesnych metod nauczania; wspieranie kształtowania kompetencji proinnowacyjnych; promocja edukacji przez całe życie, rozwój kształcenia

⁸ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem> dostęp 05.03.2023

⁹ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem> dostęp 04.03.2023

¹⁰ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego 2030 <https://www.opolskie.pl/2021/07/strategia-opolskie-2030-gotowa/> dostęp 04.03.2023

ustawicznego; promocja i podnoszenie prestiżu szkolnictwa zawodowego; szersze włączanie pracodawców w proces kształcenia);

- ✓ **wzmacnianie instytucji** (rozbudowa i modernizacja infrastruktury jednostek edukacyjnych, wyposażenie i doposażenie w sprzęt, w tym w IT, niezbędne oprogramowanie i pomoce dydaktyczne; zwiększanie zaawansowania technologicznego i włączenia cyfrowego instytucji; rozwój partnerstw instytucji i przedsiębiorstw z regionu);
- ✓ **aktywizacja zawodowa** (profesjonalizacja doradztwa zawodowego, w tym specjalistycznego adresowanego do młodych ludzi wchodzących na rynek pracy);
- ✓ **współpraca na rzecz rozwoju kwalifikacji i kompetencji**.

Strategia Rozwoju Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego 2030 zakłada z kolei cele związane z modernizacją i doposażeniem istniejącej w powiecie sieci szkół i placówek, poprawę jakości kształcenia na poziomie ponadpodstawowym oraz podjęcie działań ukierunkowanych na poprawę skomunikowania szkół.

Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski jako organ prowadzący realizuje przynależne mu zadania w zakresie edukacji, które zostały określone ustawą. Jako rzeczowo właściwy do realizacji zadań wynikających z regulacji prawnych, pamiętając o autonomii i samorządności szkół i placówek, swoją rolę upatruje m.in. właśnie w wytyczaniu długofalowych kierunków polityki edukacyjnej regionu i standardów, do których osiągnięcia doprowadzić mają podejmowane przez poszczególne ogniwa systemu oświaty działania. Bezspornie zadaniem powiatu jest także zapewnienie właściwych zasobów kadrowych i materialnych oraz możliwości organizacyjnych, tak, by maksymalizować efekty kształcenia, zwiększać potencjał regionu, budować zasoby odpowiadające zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej.

Strategia Rozwoju Oświaty Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego jest dokumentem opartym o krajowe i regionalne polityki rozwoju. Kierunkowskazem dla działań, które podejmowane będą dla przez podmioty zainteresowane rozwojem edukacji w środowisku lokalnym, ramą dla podejmowanych wyzwań i narzędziem koordynacji gwarantującym spójność polityki w tym obszarze.

Tempo i kierunek rozwoju cywilizacyjnego, zmieniające się wymagania rynku pracy oraz wielość podejmowanych przez jednostki w przeciągu życia ról społecznych, stawiają przed oświatą zupełnie nowe wyzwania. Rzeczywistość wymaga nieustannego rozwoju, zdolności dostosowywania się do zmieniających się warunków, mobilności, kreatywności, innowacyjnego myślenia, a także umiejętności podejmowania decyzji. Wszystko to ramy dla powiatowej strategii oświaty, której zadaniem jest wyznaczenie fundamentalnych kierunków rozwoju, wspólnych celów, stymulatorów dla podmiotów współrealizujących lokalnie zadania w zakresie edukacji.

Analiza przytoczonych w tym dokumencie polityk, kontekstu społeczno-gospodarczego oraz posiadanych zasobów i aktualnego stanu systemu oświaty przełożyła się zatem na wyciągnięcie refleksyjnych wniosków a w dalszej kolejności opracowanie założeń, które będą wytyczać kierunki działań oświatowych w najbliższych latach, wpisując się w sformułowaną misję i wizję oświaty Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego.

Charakterystyka powiatu oraz wyzwania demograficzne mające wpływ na funkcjonowanie oświaty w perspektywie do 2030 roku.

Charakterystyka Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego

Powiat jest położony w południowo-wschodniej części województwa opolskiego. Graniczy z powiatami: strzeleckim, krapkowickim, prudnickim, a także raciborskim i gliwickim, które to leżą już w granicach województwa śląskiego. Obecnie w skład powiatu wchodzi gmina miejska Kędzierzyn-Koźle oraz pięć gmin wiejskich: Bierawa, Cisek, Pawłowiczki, Polska Cerekiew, Reńska Wieś.

Źródło: <https://www.powiat.kedzierzyn-kozle.pl/4231/3679/gminy-powiatu.html#sendToFriendModal> dostęp 13.03.2023 r.

Powiat charakteryzuje się dużym potencjałem gospodarczym, infrastrukturalnym, społecznym i intelektualnym. Jest jednym z czterech rejonów przemysłowych województwa opolskiego, a stolica powiatu - miasto Kędzierzyn-Koźle, jest drugim po Opolu miastem węzłowym strefy uprzemysłowienia i urbanizacji Opolszczyzny. Rejon ten posiada duże szanse rozwoju w obszarze innowacji, przemysłu i usług wykorzystujących drogowe, kolejowe i wodne walory komunikacyjne. Korzystne położenie związane jest przede wszystkim z bliskością autostrady, z przebiegającą przez Kędzierzyn-Koźle międzynarodową magistralą kolejową wschód - zachód, oraz modernizowaną drogą wodną na rzece Odra. Powiat należy do bardziej uprzemysłowionych w województwie a funkcjonujące na jego obszarze przedsiębiorstwa mają strategiczne znaczenie dla regionu. Dominującą branżą w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim stanowią działy: chemiczny produkcyjny oraz dystrybucyjny, oprócz tego obecna jest branża maszynowa oraz mechaniczna. Obecna oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych kształcących w zawodach uwzględnia taką właśnie specyfikę przemysłu i regionalne specjalizacje.

Cechą charakterystyczną dla ludności zamieszkującej powiat jest wielokulturowość. Przejawia się ona w harmonijnym współżyciu Ślązaków, Polaków z Kresów Wschodnich i Centralnej Polski oraz Niemców. Gmina miejska Kędzierzyn-Koźle jest jednocześnie ośrodkiem koncentracji szkół ponadpodstawowych i placówek oświatowych prowadzonych przez powiat. Mimo odpływu części absolwentów szkół podstawowych do innych większych ośrodków administracyjnych, zdecydowana większość mieszkańców powiatu wybiera kształcenie w naszych placówkach. Znaczący jest również odsetek uczniów spoza powiatu rozpoczynających każdego roku edukację w klasach pierwszych naszych szkół.

Wyzwania demograficzne¹¹

Wśród najbardziej znaczących zjawisk demograficznych, które w perspektywie najbliższych lat wpłyną na funkcjonowanie systemu oświaty dostrzec należy głównie te związane z ujemnym saldem migracji, starzeniem się ludności czy niżem demograficznym.

Ogólna liczba mieszkańców powiatu w 2021 wynosiła 87983 osoby, z czego 51,99% stanowiły kobiety, a 48,01% mężczyźni. W ostatnim dziesięcioleciu (w latach 2012-2021) liczba mieszkańców zmalała o 10,1% a jej prognozowana liczba w 2050 roku wynosi 66 848.

W 2021 roku saldo migracji wewnętrznych wynosiło dla powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego -168. W tym samym okresie saldo migracji zagranicznych wynosiło -230. Powiat kędzierzyńsko-kozielski miał jednocześnie ujemny przyrost naturalny wynoszący -694. W powiecie kędzierzyńsko-kozielskim stale występuje proces depopulacji. Oznacza to drastyczne zmniejszanie liczby ludności na tym obszarze. W przypadku powiatu, ale także całego województwa, proces ten spowodowany jest ujemnym przyrostem naturalnym oraz co przeważa w ostatnim dziesięcioleciu, migracjami.

Średni wiek mieszkańców (mierzony parametrem mediany wieku) wynosił w 2021 roku 45 lat i był wyższy zarówno od średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego, jak i średniego wieku mieszkańców całej Polski. Ludność powiatu, województwa i kraju starzeje się. Średnia wieku ludności Polski wzrosła od 29 lat w latach sześćdziesiątych do 43 lat obecnie. Jednocześnie zwiększa się obciążenie ludności jej częścią nieproduktywną. Według danych GUS za 2021 rok 62,7% mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego była w wieku produkcyjnym, 13% w wieku przedprodukcyjnym, a 24,3% mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. W ciągu kilkunastu lat zakładać należy pogłębianie się tego zjawiska. Przekłada się to na konieczność postrzegania systemów oświaty, także lokalnego, poprzez pryzmat stale rosnącego znaczenia kształcenia dorosłych i ustawicznego oraz potrzeby rozwoju tych właśnie sektorów edukacji.

Bardzo znaczącym wskaźnikiem demografii przekładającym się wprost na sytuację szkół i placówek edukacyjnych są dane dotyczące liczby absolwentów szkół podstawowych w powiecie w najbliższych latach. Prognoza na lata 2023 – 2030 w zakresie liczby uczniów zamieszkałych na terenie powiatu, którzy rozpoczną będą kształcenie w szkołach ponadpodstawowym wykazuje dużą zmienność, zwłaszcza w perspektywie najbliższych kilku lat.

Prognoza liczby uczniów szkół ponadpodstawowych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego

Nazwa Gminy	Prognozowana liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym*						
	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30
Gmina Bierawa	89	44	57	60	72	69	70
Gmina Cisek	51	9	47	40	58	49	56
Gmina Kędzierzyn-Koźle	713	163	480	464	516	493	492
Gmina Pawłowiczki	96	18	62	63	60	49	59
Gmina Polska Cerekiew	44	8	21	25	32	26	30
Gmina Reńska Wieś	98	30	57	66	76	68	71
RAZEM	1 091	272	724	718	814	754	778

*Dane na początek danego roku szkolnego - miesiąc wrzesień - dla szkół prowadzonych przez Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski

Takie uwarunkowania demograficzne stanowiąc będą jedne z podstawowych wyzwań lokalnej oświaty, determinując po części również kierunki jej rozwoju. Z jednej strony w miarę stabilna i przewidywalna sytuacja demograficzna w najbliższych latach pozwala władzom oświatowym na właściwe planowanie,

¹¹ Przywoływane dane demograficzne pochodzą z https://www.polskawliczbach.pl/powiat_kedzierzynsko_kozielski (Źródło: GUS, 31.XII.2021) dostęp 13.03.2023

w tym także w aspekcie zarządzania kapitałem ludzkim, z drugiej jednak budzi obawy, że nawet chwilowa destabilizacja sytuacji w szkołach związana z tzw. „pustym rocznikiem” powiększy bardzo widoczne już i bez tego trudności związane z utrzymaniem zatrudnienia specjalistów w coraz mniej konkurencyjnym sektorze publicznych usług edukacyjnych.

Utrzymanie obecnej, szerokiej i bardzo różnorodnej oferty edukacyjnej szkół w takich okolicznościach może być także związane z koniecznością zmniejszenia liczebności oddziałów czy tworzenia oddziałów dwuzawodowych w kształceniu zawodowym oraz hybrydowych w liceach ogólnokształcących. Taki proces niewątpliwie służyłby podniesieniu bezpieczeństwa oraz zwiększał szanse na rzeczywistą indywidualizację kształcenia. Niestety w obliczu przyjmowania podobnych rozwiązań przewidywać należy jednocześnie znaczny wzrost kosztów a subwencja oświatowa już obecnie nie pokrywa wielu koniecznych i niezbędnych w oświacie wydatków. Dostrzegalną i sygnalizowaną przez część dyrektorów szkół wadą takich zmian, jest także malejąca zdolność do integracji młodych ludzi w tego typu oddziałach. Wszystkie te potencjalne zjawiska stają się determinantami lokalnej polityki oświatowej.

Niewątpliwie proces starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym stale zmniejszająca się grupa ludności w wieku produkcyjnym, dotyczy także kadr w oświacie. Znaczna część obecnej kadry szkół ponadpodstawowych w perspektywie najbliższych lat przechodzić będzie na świadczenia emerytalne, czemu jednak nie towarzyszy napływ nowych rąk do pracy. Sygnalizowane już masowo przez dyrektorów placówek trudności z pozyskaniem nauczycieli dotyczą zwłaszcza specjalistów w zakresie nauk ścisłych oraz przedmiotów zawodowych wysokospecjalistycznych branż. Niestety bez systemowych zmian ta luka kompetencyjna w szkołach w najbliższych latach będzie się pogłębiać i może w przyszłości znacząco wpływać na tworzenie i modyfikowanie oferty edukacyjnej szkół powiatu oraz jakość kształcenia. Trudność planowania skutecznych rozwiązań w tym obszarze zarządzania oświatą potęguje także bardzo nieprzewidywalny obecnie kierunek przyjmowanych rozwiązań legislacyjnych w zakresie uprawnień emerytalnych nauczycieli. Brak naturalnej zastępowalności kadr staje się coraz dotkliwszym problemem współczesnej szkoły.

Całkiem nowym i bardzo znaczącym wyzwaniem demograficznym w perspektywie czasowej staje się tu także zwiększona liczba młodzieży z doświadczeniem migracyjnym w szkołach powiatu i ich złożona i nieokreślona sytuacja życiowa, w tym także edukacyjna, która w dużo większym stopniu zależna jest od zjawisk w skali makro, niż efektywności prowadzonej polityki regionalnej. Coraz bardziej zauważalne w szkołach ponadpodstawowych powiatu jest także zjawisko napływu rodzin powracających z często długoletnich emigracji zarobkowych z innych krajów i pojawiania się w kształceniu uczniów funkcjonujących dotychczas w odmiennych systemach edukacyjnych.

Stan oświaty i siatka szkół

Szczegółowa informacja dotycząca stanu oświaty w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim opracowywana jest przez samorządowe władze oświatowe i udostępniana wszystkim zainteresowanym każdego roku. Jedną z podstaw analizy stanu faktycznego oświaty wykorzystaną na potrzeby opracowania strategii stanowi raport ***Stan realizacji zadań oświatowych w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w roku szkolnym 2021/2022*** przygotowany przez Wydział Oświaty w październiku 2022 roku. Jest to kompletny rys odnoszący się do całego spektrum obszarów funkcjonowania publicznych i niepublicznych szkół oraz innych placówek oświatowych prowadzących działalność na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego. Załącznik nr 1 do Strategii.

Obecnie powiat kędzierzyńsko-kozielski jest m. in. organem prowadzącym i współfinansującym dla:

- czterech zespołów szkół,
- dwóch liceów ogólnokształcących,

- jednej szkoły specjalnej,
- czterech placówek oświatowych.

A są to:

- Zespół Szkół nr 1 im. Powstańców Śląskich w Kędzierzynie –Koźlu
- Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Bohaterów Westerplatte w Kędzierzynie –Koźlu
- Zespół Szkół nr 3 im. Mikołaja Reja w Kędzierzynie –Koźlu
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Kędzierzynie–Koźlu
- I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Kędzierzynie –Koźlu
- II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Kędzierzynie –Koźlu
- Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy w Kędzierzynie–Koźlu
- Bursa Szkolna w Kędzierzynie –Koźlu
- Centrum Kształcenia Zawodowego w Kędzierzynie –Koźlu
- Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kędzierzynie –Koźlu
- Publiczne Ognisko Artystyczne w Kędzierzynie –Koźlu

W szkołach/placówkach oświatowych w roku szkolnym 2021/2022 pracowało 414 nauczycieli, którzy nauczali łącznie 3451 uczniów.

Aktualna siatka szkół publicznych prowadzących działalność na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego:

I. Publiczne szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski

czteroletnie licea ogólnokształcące	
1.	I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Piramowicza 36, 47-200 Kędzierzyn-Koźle
2.	II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Matejki 19, 47-220 Kędzierzyn-Koźle
3.	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych wchodzące w skład Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Mostowa 7, 47-223 Kędzierzyn-Koźle
pięcioletnie technika	
1.	Technikum nr 1 wchodzące w skład Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Śląskich w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Skarbowa 2, 47-200 Kędzierzyn-Koźle
2.	Technikum nr 2 wchodzące w skład Zespołu Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Bohaterów Westerplatte w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Bohaterów Westerplatte 1, 47-200 Kędzierzyn-Koźle
3.	Technikum nr 3 wchodzące w skład Zespołu Szkół nr 3 im. Mikołaja Reja w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Sławięcicka 79, 47-230 Kędzierzyn-Koźle
4.	Technikum nr 4 im. Marii Skłodowskiej – Curie wchodzące w skład Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Mostowa 7, 47-223 Kędzierzyn-Koźle
branżowe szkoły I stopnia	
1.	Branżowa Szkoła I stopnia nr 1 wchodząca w skład Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Śląskich w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Skarbowa 2, 47-200 Kędzierzyn-Koźle
2.	Branżowa Szkoła I stopnia nr 2 wchodząca w skład Zespołu Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Bohaterów Westerplatte w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Bohaterów Westerplatte 1, 47-200 Kędzierzyn-Koźle
3.	Branżowa Szkoła I stopnia nr 3 wchodząca w skład Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Mostowa 7, 47-223 Kędzierzyn-Koźle
4.	Branżowa Szkoła I stopnia nr 4 wchodząca w skład Zespołu Szkół nr 3 im. Mikołaja Reja w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Sławięcicka 79, 47-230 Kędzierzyn-Koźle
branżowe szkoły II stopnia	
1.	Branżowa Szkoła II stopnia nr 1 wchodząca w skład Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Śląskich w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Skarbowa 2, 47-200 Kędzierzyn-Koźle

2.	Branżowa Szkoła II stopnia nr 2 wchodząca w skład Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Mostowa 7, 47-223 Kędzierzyn-Koźle
szkoły policealne	
1.	Szkoła Policealna wchodząca w skład Zespołu Szkół nr 3 im. Mikołaja Reja w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Sławięcicka 79, 47 -230 Kędzierzyn-Koźle

II. Publiczne szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski, w których funkcjonują odpowiednio klasy dotychczasowego czteroletniego technikum

pięcioletnie technika	
1.	Technikum nr 1 wchodzące w skład Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Śląskich w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Skarbowa 2, 47-200 Kędzierzyn-Koźle
2.	Technikum nr 2 wchodzące w skład Zespołu Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Bohaterów Westerplatte w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Bohaterów Westerplatte 1, 47-200 Kędzierzyn-Koźle
3.	Technikum nr 3 wchodzące w skład Zespołu Szkół nr 3 im. Mikołaja Reja w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Sławięcicka 79, 47-230 Kędzierzyn-Koźle
4.	Technikum nr 4 im. Marii Skłodowskiej – Curie wchodzące w skład Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Mostowa 7, 47-223 Kędzierzyn-Koźle

III. Publiczne szkoły ponadpodstawowe mające siedzibę na obszarze powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego prowadzone przez inne organy prowadzące

czteroletnie licea ogólnokształcące	
1.	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, ul. Skarbowa 2, 47-200 Kędzierzyn-Koźle, dla którego organem prowadzącym jest Fundacja dla Dobra Publicznego, ul. Grunwaldzka 27, 47-220 Kędzierzyn-Koźle
szkoły policealne	
1.	Wojewódzka Szkoła Policealna dzienna im. Marii Minczewskiej wchodząca w skład Zespołu Szkół Medycznych, ul. Piastowska 12, 47-200 Kędzierzyn – Koźle, dla której organem prowadzącym jest Województwo Opolskie, ul. Piastowska 14, 45 – 082 Opole
2.	Wojewódzka Szkoła Policealna stacjonarna i zaoczna wchodząca w skład Zespołu Szkół Medycznych, ul. Piastowska 12, 47-200 Kędzierzyn – Koźle, dla której organem prowadzącym jest Województwo Opolskie ul. Piastowska 14, 45 – 082 Opole

Plan sieci publicznych szkół specjalnych, z uwzględnieniem szkół specjalnych mających siedzibę na obszarze Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego prowadzonych przez inne organy prowadzące

IV. Publiczne szkoły specjalne prowadzone przez Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski

szkoły podstawowe specjalne	
1.	Szkoła Podstawowa Specjalna w Kędzierzynie-Koźlu wchodząca w skład Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Ignacego Krasickiego 10, 47-206 Kędzierzyn-Koźle.
branżowe szkoły I stopnia specjalne	
1.	Branżowa Szkoła I stopnia Specjalna w Kędzierzynie-Koźlu wchodząca w skład Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Ignacego Krasickiego 10, 47-206 Kędzierzyn-Koźle.
szkoły specjalne przysposabiające do pracy	
1.	Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Kędzierzynie-Koźlu wchodząca w skład Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Ignacego Krasickiego 10, 47-206 Kędzierzyn-Koźle.

V. Publiczne szkoły specjalne mające siedzibę na obszarze powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego prowadzone przez inne organy prowadzące

branżowe szkoły I stopnia specjalne	
1.	Publiczna Branżowa Szkoła I stopnia Specjalna WZDZ w Opolu z siedzibą w Kędzierzynie-Koźlu, ul. Kazimierza Wielkiego 17, 47-232 Kędzierzyn-Koźle, dla której organem prowadzącym jest Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Opolu, ul. Małopolska 18, 45-301 Opole

Aktualna sieć szkół jest wynikiem działania władz samorządowych w oparciu o zmieniające się przepisy prawa oraz konsekwencją procesów warunkowanych zmianami demograficznymi. Reorganizacja sieci szkół i placówek oraz sposobów zarządzania nimi każdorazowo służy zwiększaniu efektywności realizowanych zadań oraz racjonalizacji ponoszonych kosztów. Sieć szkół odzwierciedla jednocześnie realne potrzeby środowiska oświatowego i jest pochodną decyzji edukacyjno-zawodowych podejmowanych przez odbiorców usług edukacyjnych.

Obecna oferta edukacyjna jest bardzo bogata i unikatowa. Szerokie spectrum wyboru profili kształcenia i przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym w liceach ogólnokształcących zapewnia elastyczność w kształtowaniu ścieżek edukacyjno-zawodowych. Równie bogata jest oferta kształcenia zawodowego. W bieżącym roku szkoły powiatowe prowadzą nabór do oddziałów w 33 zawodach szkolnictwa branżowego (szkoły branżowe I stopnia oraz technika) oraz dodatkowo klasy wielozawodowej na poziomie szkoły branżowej I stopnia umożliwiającej naukę w praktycznie wszystkich zawodach dopuszczonych klasyfikacją kształcenia branżowego dla tego typu szkoły. Wśród oferowanych zawodów znajdują się propozycje unikatowe w skali kraju czy województwa oraz niewystępujące w ofercie edukacyjnej powiatów ościennych. Oferta kształcenia jest stale rozwijana i modyfikowana a także bardzo silnie powiązana z lokalnym rynkiem pracy i regionalnymi specjalizacjami. Wiele zawodów, w których kształcą szkoły powiatowe znajdujemy corocznie na liście zawodów, dla których, ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa, jest prognozowane szczególne zapotrzebowanie na krajowym rynku pracy. Prognozy te publikowane są przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Nauki w Obwieszczeniach w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego. Wiele zawodów znajduje się także na tzw. liście wojewódzkiej jako profesje, dla których prognozowane zapotrzebowanie określane jest jako istotne lub umiarkowane. Zapotrzebowania na zawody oferowane przez szkoły powiatowe potwierdzane jest także w raportach Barometru Zawodów, czyli ogólnopolskiej corocznej prognozie zapotrzebowania na zawody (realizowanej na poziomie ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym) tworzonej w strukturach publicznych służb zatrudnienia. Stała współpraca szkół kształcących w zawodach z dziesiątkami lokalnych firm i przedsiębiorstw różnych sektorów oraz wykorzystywanie dualnego modelu kształcenia daje doskonałe rozpoznanie lokalnego rynku pracy i potrzeb pracodawców. Wprowadzane innowacje umożliwiające zdobycie równoległe dwóch zawodów w jednym cyklu kształcenia, organizacja specjalistycznych kursów i szkoleń dających dodatkowe uprawnienia i kwalifikacje silnie związanych z rzeczywistymi potrzebami rynku pracy i poszczególnych branż znacząco zwiększa efektywność kształcenia i konkurencyjność oferty edukacyjnej powiatu. Warto tu jednak dostrzec, że systemowe ograniczenia wynikające z klasyfikacji zawodów szkolnych oraz nienadążające za potrzebami rynku pracy modyfikacje podstaw programowych kształcenia w zawodach często ograniczają efektywność całego systemu kształcenia zawodowego, zatem także w szkołach powiatu. Wysokospecjalistyczne kształcenie zawodowe wymaga jednocześnie stałych i dużych nakładów finansowych umożliwiających niezbędną dla utrzymania efektywności kształcenia modernizację szybko starzejącego się zaplecza dydaktycznego i inwestowania w najnowsze technologie i najlepsze kadry. Niewątpliwie jest to właściwy, ale bardzo kosztowny warunek rozwoju skutecznej edukacji często przekraczający możliwości finansowe organu prowadzącego i wymagający zmian systemowych oraz poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

Dobra lokalizacja części szkół niesie za sobą dużą dostępność komunikacyjną i łatwy dojazd do nich z wielu części miasta i powiatu. Topografia aglomeracji i wcześniejsze tradycje związane z funkcjonowaniem szkół średnich spowodowały jednak nierównomiernie rozłożenie szkół powiatowych. Część placówek położona jest peryferyjnie a w swoim otoczeniu mają zaledwie jedną, czasem niewielką szkołę podstawową. Co oczywiste znaczny odsetek uczniów naszych szkół to młodzież dojeżdżająca, nierzadko korzystająca jednocześnie z kilku zróżnicowanych środków transportu, co zdecydowanie wydłuża czas i możliwości dotarcia do placówek oraz podnosi koszty. W pewnym stopniu o wyborach edukacyjno-zawodowych młodych ludzi decyduje zatem pragmatyzm oraz łatwość (lub nie) dojazdu do wybranych placówek. Potwierdzają to także informacje przekazane przez szkoły podstawowe w trakcie prowadzonej na potrzeby strategii diagnozy. Częściowym rozwiązaniem problemu jest tutaj współpraca samorządu, szkół oraz firm przewozowych na terenie powiatu, dzięki czemu uczniowie mają zapewniony dojazd do poszczególnych placówek z różnych destynacji oraz dobrze przygotowane zaplecze w postaci bursy szkolnej i internatu. Pozwala to na pozyskiwanie uczniów także spoza powiatu czy z innych województw. Nie rozwiązuje to jednak wszystkich trudności oraz nie łagodzi obaw. Konieczność ograniczania kursów przez firmy transportowe na nierentownych trasach w sytuacji malejącej liczby uczniów, spotęgować może już istniejące trudności w dotarciu do peryferyjnie położonych placówek i dodatkowo ograniczać swobodę wyboru kolejnym rocznikom. Pamiętać tu należy, że wydłużony czas dojazdu do szkół jest także jednym z czynników ryzyka niepowodzeń szkolnych. Utrudniony dojazd rodzi często także obawy wśród rodziców. Utrzymanie zatem dobrze funkcjonującej siatki połączeń komunikacyjnych uwzględniającej potrzeby młodzieży szkolnej jest kluczowe dla właściwego i zrównoważonego funkcjonowania powiatowych szkół.

Niewątpliwym atutem powiatu jest także funkcjonowanie wysokospecjalistycznej placówki kształcenia specjalnego, umożliwiającej naukę na poziomie szkoły branżowej I stopnia oraz szkoły przyspasabiającej do pracy. Tak kompleksowa oferta dopełniająca sieć szkół ponadpodstawowych powiatu tworzy warunki do pełnego włączania społecznego również uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zwłaszcza z niepełnosprawnością umysłową. W przypadku szkoły specjalnej brak jest jednak obecnie zaplecza noclegowego dla uczniów, dzięki któremu mogłaby wzrosnąć dostępność tej placówki dla kandydatów spoza powiatu. Pozostałe placówki ponadpodstawowe są zaledwie częściowo dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co ciągle jeszcze utrudnia lub ogranicza tej grupie równy dostęp do możliwości kształcenia. W perspektywie rozwoju edukacji włączającej konieczność systematycznego usuwania barier dla osób z niepełnosprawnościami w szkołach powiatu wydaje się wnioskiem nie tyle oczywistym, co koniecznym.

W siatce placówek dużą rolę odgrywa także Centrum Kształcenia Zawodowego będące specjalistycznym ośrodkiem realizującym zajęcia z zakresu praktycznej nauki zawodu dla uczniów powiatowych szkół kształcących w zawodach. Dodatkowo placówka jest koordynatorem regionalnym dla powiatu krapkowickiego, kędzierzyńsko-kozielskiego i strzeleckiego w zakresie organizacji turnusów dokształcania teoretycznego pracowników młodocianych.

Siatka szkół obejmuje obecnie także ofertę kształcenia dla osób dorosłych. Poza wspomnianymi już szkołami policealnymi jest to także oferta kształcenia w szkołach branżowych II stopnia oraz w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Rzeczywiście funkcjonowanie tych szkół w dużej mierze zależy jednak od zainteresowania dalszym kształceniem absolwentów szkół branżowych I stopnia. Niestety w ostatnich latach było ono na tyle niewielkie, że kolejne plany naborowe nie przynosiły większego sukcesu. Często alternatywą dla szkół publicznych są funkcjonujące lokalnie i regionalnie niepubliczne placówki edukacyjne, które w odbiorze społecznym postrzegane są jako mniej wymagająca forma zdobywania wiedzy. Również wśród lokalnych firm podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników przy udziale szkół branżowych II stopnia nie cieszy się na tyle dużym zainteresowaniem, by pozwoliło to na rozwijanie tej oferty. Dostrzegając zachodzące procesy społeczno-gospodarcze, w tym rosnące znaczenie całożyciowego uczenia się, utrzymanie i rozwijanie oferty kształcenia dla dorosłych należy jednak postrzegać jako element konieczny dla zapewnienia efektywności całego systemu edukacji.

Słabością oferty edukacyjnej powiatowych szkół jest niewątpliwie brak oddziałów dwujęzycznych. Częściowym remedium pozostaje bardzo zróżnicowana oferta kształcenia w zakresie nauki drugiego języka obcego nowożytnego oraz możliwość bezpłatnego zdobywania w przebiegu kształcenia w liceach ogólnokształcących certyfikatów potwierdzających znajomość języków obcych, jednak wydaje się, że potrzeby w tym zakresie idą znacznie dalej. Problemem, na który wskazują tu dyrektorzy szkół jest jednak brak odpowiednich kadr dydaktycznych.

Bezsprzecznie szeroka oferta edukacyjna powiatowych szkół ponadpodstawowych, silnie powiązana z regionalnym rynkiem pracy pozwala młodym ludziom właściwie i efektywnie planować swoją edukacyjno-zawodową przyszłość oraz daje możliwość doskonałego przygotowania do dalszego kształcenia akademickiego, jednak jej utrzymanie oraz stałe zapewnianie jej jakości, trafności i konkurencyjności, stanowi duże wyzwanie społeczno-gospodarcze i finansowe dla starostwa powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego.

Warto podkreślić, iż od wielu już lat oferta edukacyjna szkół powiatu jest doskonale promowana w regionie dzięki powstającym corocznie przewodnikom edukacyjnym kierowanym dla uczniów i rodziców szkół podstawowych oraz działalności promocyjnej prowadzonej przez same szkoły.

System oświaty w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w opinii interesariuszy – najważniejsze wnioski

Wokół najważniejszych kierunków polityki edukacyjnej zawartych w ogólnopolskich i regionalnych strategiach rozwoju oraz uwzględniając całościową perspektywę funkcjonowania systemu oświaty wynikającą z przepisów prawa, w procesie tworzenia niniejszej strategii określonych zostało 17 obszarów funkcjonowania lokalnych szkół, które poddane zostały analizie. Arkusze analizy skierowano zarówno do dyrektorów szkół ponadpodstawowych, dyrektorów szkół podstawowych, pracodawców, stowarzyszeń pracodawców oraz instytucji rynku pracy. Przy czym ostatnie ze wskazanych podmiotów przekazywały swoje uwagi zaledwie w kilku, dotyczących ich obszarach. W każdym z analizowanych obszarów interesariusze wskazywali zarówno na mocne strony, jak i ograniczenia, braki czy niedoskonałości wymagające zmian. [Zebranie i opracowanie bogatego, rzetelnego i aktualnego materiału empirycznego stanowi źródło wiedzy, która w dalszej perspektywie wykorzystana będzie do doskonalenia oraz umacniania efektywności systemu edukacji w powiecie oraz planowania strategicznych celów rozwojowych w tym segmencie.](#)

Szczegółowe wskaźniki ilościowe obrazujące stan oświaty w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim zawarte są w corocznie przygotowywanym przez wydział oświaty raporcie Stan realizacji zadań oświatowych. Najnowszy obejmujący rok szkolny 2021/2022 stał się podstawą analiz służących wypracowaniu niniejszej strategii i stanowi załącznik nr 1 do tego dokumentu.

Przedstawione w części analitycznej zagadnienia mają zatem charakter analizy jakościowej i stanowią uzupełnienie danych zawartych w przedmiotowym raporcie.

Wyzwania demograficzne i migracyjne mające wpływ na funkcjonowanie oświaty w perspektywie do 2030 roku, sieć i dostępność szkół i placówek edukacyjnych oraz trafność, konkurencyjność i elastyczność oferty edukacyjnej szkół i placówek edukacyjnych powiatu zostały już omówione. Wśród kolejnych obszarów poddanych analizie znalazły się:

- **Jakość pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz kultura pracy szkół**

Szczegółowe i mierzalne wskaźniki jakości pracy szkół zawarte są w przedmiotowym *Raporcie o stanie oświaty w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim*. Zawarte w nim dane uzasadniają generalne przekonanie interesariuszy przygotowujących diagnozę na potrzeby strategii o wysokiej jakości edukacji widzianej właśnie poprzez pryzmat realizacji celów mierzonych wskaźnikami osiągnięć.

Wysoka zdawalność egzaminów maturalnych (w przypadku większości placówek powiatu zazwyczaj powyżej średniej wojewódzkiej i krajowej), równie wysokie wyniki egzaminów w zawodach, są podstawą przyznawania powiatowym szkołom tarcz jakości i zajmowania przez nie wysokich miejsc w krajowych czy wojewódzkich rankingach edukacyjnych. Szkoły mogą się pochwalić także różnymi odznakami jakości przyznawanymi przez wiele zróżnicowanych instytucji za inicjowanie i realizację jakościowych działań w sferze szeroko rozumianej dydaktyki i wychowania. Często konsekwencją przyznawanych szkołom certyfikatów i odznaczeń jest otwierająca się dla nich szansa na realizację nowych zadań, projektów, uczenia się i dalszego rozwoju w sferach postrzeganych przez konkretne placówki, jako ważne obszary ich funkcjonowania. Jakość pracy potwierdzają także liczne sukcesy uczniów (a bywa, że już absolwentów) w olimpiadach i konkursach przedmiotowych, choć akurat w tym zakresie szkoły czasem postrzegają swoje osiągnięcia jako dalece niewystarczające. W skali mierzonej ilością nagradzanych za szczególne osiągnięcia w swojej pracy nauczycieli, ponadpodstawowe szkoły powiatu również notują satysfakcjonujące wskaźniki.

Znacznie trudniejsza do zdefiniowania jest jednak ocena jakości pracy szkół poprzez pryzmat wskaźników niemierzalnych, choć równie ważnych a często pomijanych w rankingowych modelach oceny. Szkoły prowadzone przez powiat mają tu bardzo różne doświadczenia oraz przyjęły zróżnicowane style zarządzania i pracy. Wszystkie placówki deklarują jednak w trakcie diagnozy otwartość, dobrą (opartą na współpracy wszystkich podmiotów działających w szkole) atmosferę sprzyjającą uczeniu się, efektywną opiekę wychowawczą, rozwiniętą kooperację z rodzicami, działające struktury samorządowe, dobrą współpracę z otoczeniem społecznym, w tym pracodawcami (w wypadku szkół kształcących w zawodach) czy tworzenie przestrzeni do rozwijania pasji i zainteresowań ucznia. Ważnym elementem jakości jest także realizacja zróżnicowanych projektów edukacyjnych powiązanych z wymogami współczesnego świata. Elementem budującym jakość kształcenia w powiecie i wartością dodaną jest udział części szkół w międzynarodowych projektach edukacyjnych tj. eTwining czy ERASMUS+. Nie bez znaczenia pozostaje także indywidualizacja nauczania czy systematyczna ewaluacja różnych obszarów pracy szkół oraz wyciąganie i wdrażanie wniosków z realizowanych diagnoz.

Edukacja wymaga zmian dotyczących także zarządzania. Sygnalizowany przez część dyrektorów zwinny styl zarządzania oparty na jasno określonych celach rozwojowych i wartościach, którym jednak towarzyszą zmienne metody pozwalające na eksperymentowanie i współpracę, wykorzystywanie szans i minimalizowanie ryzyk w szybko zmieniających się okolicznościach, bez wątplenia przyczynia się do podnoszenia jakości edukacji. Procesy te mimo, że równie istotne w procesie oceny jakości edukacji, są dużo mniej uchwytne i znacznie trudniejsze do zdefiniowania niż tradycyjne wskaźniki jakości pracy szkół. Wśród nowatorskich metod pracy w szkołach powiatu niewątpliwie stanowiących odpowiedź na potrzeby jakościowych zmian w edukacji, na uwagę zasługuje wprowadzenie w I Liceum Ogólnokształcącym oceniania kształtującego.

Wśród najważniejszych ryzyk, które w ocenie interesariuszy wpływają na jakość edukacji znajdujemy ograniczenia dotyczące organizacji pracy szkół np. w zakresie tworzenia grup w nauczaniu języków obcych oraz przedmiotów zawodowych. Wskazuje się tu również na ograniczenia związane z bazą dydaktyczną i wyposażeniem. Potrzeby szkół w tym zakresie szczegółowo przedstawione zostały w dalszej części analizy. Dokonujący diagnozy przedstawiciele szkół wskazują w tym obszarze także na zagadnienia odnoszące się do kadr np. występującego wśród nauczycieli wypalenia zawodowego, nienadążania za zmianami, nieumiejętności pracy w zespole, braków kompetencyjnych czy na końcu również ograniczania autonomii szkół (zarówno w zakresie pracy dyrektorów, jak i nauczycieli). Rankingowy system pracy szkół, brak skutecznych strategii sprawdzania wiedzy i umiejętności, presja i stres towarzyszące młodym ludziom w naszym systemie nie służą w ocenie interesariuszy rozwojowi kapitału społecznego a często także przekładają się na osiągnięcia młodych ludzi. Powszechnie dostrzega się tu konieczność większego zróżnicowania i zindywidualizowania procesu uczenia

w oparciu o nowe metody oraz odchodzenia od anachronicznych metod podających, w których cały ciężar odpowiedzialności za przekazywanie wiedzy spoczywa na barkach nauczyciela.

- **Edukacja uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym także uczniów zdolnych i uzdolnionych; pomoc psychologiczno-pedagogiczna; wyrównywanie szans edukacyjnych; edukacja integracyjna i włączająca; kształcenie specjalne.**

Bez wątplenia jednym ze wskaźników skutecznej i efektywnej edukacji jest jakość pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz poziom zaspokajania bardzo zindywidualizowanych potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkół objęci są uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i opinie w związku ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, jak również uczniowie posiadający wskazania do objęcia pomocą z uwagi na stan zdrowia (np. choroby przewlekłe), przejawianie zaburzeń zachowania i emocji, uczniowie w kryzysie, doświadczeni traumą, młodzież zaniedbana środowiskowo, a także przejawiająca trudności adaptacyjne wynikające z różnic kulturowych (uchodźstwo, zmiana środowiska edukacyjnego, wcześniejsze kształcenie za granicą.) Pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęci są również uczniowie zdolni i uzdolnieni.

Praca szkoły w odniesieniu do uczniów o SPE odbywa się w oparciu o przepisy prawa oświatowego oraz uwzględnia ich potrzeby i możliwości psychofizyczne. W szkołach powiatu zatrudnieni są specjaliści: pedagodzy, pedagodzy specjaliści oraz psychologowie, którzy na co dzień koordynują i realizują zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. W placówkach działają wielospecjalistyczne zespoły dokonujące oceny poziomu funkcjonowania uczniów o SPE, które w oparciu o dokonaną diagnozę oraz przy udziale rodziców planują systematyczną pomoc i wsparcie. Szkoły tworzą zarówno Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne (uczniowie z orzeczeniami), jak i dostosowują proces dydaktyczny i wymagania edukacyjne do rzeczywistych potrzeb i możliwości uczniów posiadających opinie o specyficznych trudnościach w uczeniu się, inne wskazania będące podstawą wsparcia, czy też zaświadczenia lekarskie dotyczące trudności zdrowotnych mających wpływ na przebieg kształcenia. W ramach obowiązującego prawa i przy wsparciu ze strony specjalistów organizowana jest edukacja integracyjna. W placówkach działają także zespoły ds. organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Obligatoryjnie i stale realizowane są zajęcia rewalidacyjne. Uczniowie korzystają także stosownie do potrzeb z możliwości zwolnienia z nauki drugiego języka obcego, dostosowania egzaminów zewnętrznych czy wydłużania realizacji kolejnych etapów edukacyjnych. Stałym elementem pracy szkół jest dostosowywanie form i metod pracy do zdiagnozowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Szkoły systematycznie i adekwatnie do ujawnianych potrzeb, zapewniają uczniom i rodzicom możliwość korzystania z indywidualnych konsultacji a także podejmują mediacje i interwencje w sytuacjach kryzysowych. Możliwość konsultacji w obszarze wsparcia psychologiczno-pedagogicznego oraz dostosowywania wymagań do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów, oferowane są przez szkolnych specjalistów w trakcie całego roku szkolnego także nauczycielom. Szkoły na bieżąco dbają o doposażanie kadr w wiedzę i umiejętności z tego obszaru poprzez zorganizowane formy doksztacania zawodowego.

Dodatkowo placówki zgodnie z prawem realizują także zadania z zakresu wpierania uczniów w wyborze kierunku kształcenia oraz planowaniu kariery. Systematycznie realizowane są wśród uczniów, rodziców i nauczycieli programy profilaktyki i promocji zdrowia. Stosownie do potrzeb oraz adekwatnie do obowiązujących ram prawnych, w placówkach powiatu organizowana jest również pomoc materialna dla uczniów i ich rodzin. Często szkoły organizując swoją działalność na tym polu współpracują z lokalnymi fundacjami, stowarzyszeniami a nierzadko prowadzą własną działalność charytatywną. W części szkół powiatu prężnie działają grupy wolontaryjne.

Aktywność na polu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego szkół obejmuje także cały wachlarz działań skierowanych do uczniów zdolnych i uzdolnionych. Najczęściej wymienia się w tym aspekcie

realizację projektów promujących pasję, zainteresowania i talenty. Tworzenie przestrzeni do rozwoju polega także na angażowaniu uczniów zdolnych do realizacji projektów i programów, aktywności w kołach zainteresowań i współpracy środowiskowej. Stosownie do potrzeb szkoły umożliwiają uczniom zdolnym także organizację indywidualnego toku nauki. Uczniowie zdolni i uzdolnieni zachęceni są i stale przygotowani są do udziału w konkursach przedmiotowych, olimpiadach czy turniejach. Na terenie szkół w różnej formie organizowane są także zajęcia rozwijające uzdolnienia, chociaż w tym zakresie wskazuje się na znacznie większe potrzeby w zakresie finansowania takich form przez organ prowadzący. Systematyczne monitorowanie postępów w nauce uczniów zdolnych oraz prowadzone przez szkoły programy stypendialne dopełniają obraz wsparcia oferowanego uczniom zdolnym i uzdolnionym.

Całość systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w powiecie scalają Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz szkoła specjalna. Poradnia realizuje rozliczne zadania związane przede wszystkim z diagnostyką, ale także i świadczeniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów i ich rodzin. Interesariusze w kontekście pracy poradni sygnalizują jednak wydłużający się czas oczekiwania uczniów na diagnostykę. Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, które wydaje wydaje się dzieciom i uczniom niepełnosprawnym, niedostosowanym społecznie oraz zagrożonym niedostosowaniem społecznym, wymagającym stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, mają możliwość kształcenia się w szkołach różnych poziomów edukacyjnych wchodzących w skład Zespołu Szkół Specjalnych. Placówka ta oferuje szeroki wachlarz zajęć rewalidacyjnych i specjalistycznych oraz właściwą rehabilitację. Wszyscy uczniowie objęci są tutaj pomocą psychologiczno-pedagogiczną a kadra posiada szerokie uprawnienia i doskonałe przygotowanie do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Wśród najważniejszych trudności z organizacją pracy w tym obszarze szkoły w skazują na zbyt liczne klasy utrudniające indywidualizację nauczania, niewystarczające finansowanie zajęć wyrównawczych (także zawodowych), małe zróżnicowanie oferty zajęć dodatkowych, braki w doposażaniu szkół w nowoczesne środki dydaktyczne, spadającą frekwencje uczniów i ich obniżającą się motywację do pracy. Problemem jest także nadmierna biurokratyzacja analizowanego obszaru oraz ograniczenia systemowe związane z wymaganiami realizacji pełnej podstawy programowej niezależnie od możliwości uczniów.

Bardzo mocno interesariusze wskazują w tym obszarze na niepokojący wzrost wśród uczniów zaburzeń w sferze emocjonalnej i psychicznej. Są to zarówno zaburzenia o charakterze eksternalizacyjnym (zachowania impulsywne, opozycyjno-buntownicze, agresywne), jak i internalizacyjne (wycofanie, lęk, zahamowanie, nieśmiałość w kontaktach, fobie, ataki paniki, lęki). Niepokojące w opinii szkół stają się także coraz powszechniejsze zjawisko fonoholizmu czy zagrożeń płynących z internetu tj. patotreści czy upublicznianie filmików krzywdzących inne osoby. W tym obszarze troska o uczniów zdecydowanie wymaga poszukiwania nowych rozwiązań i intensyfikowania wysiłków. Rozszerzona psychoedukacja i profilaktyka zdrowia psychicznego w szkole musi zostać poszerzona o inne, zewnętrzne w stosunku do systemu edukacji elementy wsparcia i opieki. Pomoc szkolnych specjalistów musi zostać uzupełniona systemowym wsparciem z zewnątrz (lekarze psychiatry, psychoterapeuci). Postulowana jest także utworzenie powiatowego programu profilaktyki wzbogaconego o spotkania, wykłady, pogadanki i warsztaty prowadzone przez specjalistów z zakresu prawa karnego, profilaktyki uzależnień i higieny zdrowia psychicznego.

W zakresie organizacji i świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej szkoły na bieżąco współpracują z całym wachlarzem instytucji pomocowych powołanych do realizacji zróżnicowanych zadań na rzecz szeroko rozumianego wsparcia dziecka i rodziny.

- **Sytuacja uczniów z doświadczeniem migracyjnym w szkołach powiatu.**

W większości przypadków doświadczenia szkół w tym zakresie odnoszą się przede wszystkim do skutków kryzysu humanitarnego wywołanego wojną w Ukrainie i napływu do placówek uczniów z tego kraju. Szkoły dosyć zgodnie deklarują optymalne wykorzystanie funduszy przeznaczanych na ich wsparcie. Podkreślają zaangażowanie społeczności szkolnej, w tym także części uczniów, w procesy służące adaptacji cudzoziemców oraz podejmowanie licznych inicjatyw zmierzających do umacniania integracji. Dyrektorzy wskazują także na właściwą organizację dedykowanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizowanej m.in. w ramach pracy szkolnych specjalistów (pedagogów, psychologów i pedagogów specjalnych), właściwą diagnozę specyficznych potrzeb, kompleksową opiekę oraz celowaną pomoc edukacyjną i rzeczową. Osiągnięcia uczniów są stale monitorowane a formy pomocy ewaluowane. W proces wsparcia edukacyjnego najczęściej zaangażowani są wszyscy nauczyciele, nierzadko posiadający odpowiednie kwalifikacje do pracy z cudzoziemcami, chociaż w tym obszarze wskazuje się na pewne braki kompetencyjne i potrzebę wdrażania systemowych rozwiązań oraz specjalistycznych szkoleń. Praktycznie wszystkie szkoły zapewniają możliwość nauki języka polskiego. Nie zawsze jednak uczniowie chętnie i systematycznie w nich uczestniczą. W szkołach wypracowano swoiste mikro systemy wspierające uczniów z Ukrainy. Niemniej ciągle główny ciężar odpowiedzialności za poradzenie sobie w polskiej szkole spoczywa na barkach samych uczniów. W szkołach powiatu równoległe z uczniami z Ukrainy uczą się jednak także inni uczniowie cudzoziemscy oraz coraz częściej dzieci polskie powracające z rodzinami do kraju po latach emigracji z różnych destynacji. Wszyscy oni potrzebują właściwie przygotowanych kadr i dostosowanej do ich potrzeb edukacyjnych organizacji pracy w szkole.

W zakresie problemów, których zagospodarowanie wymagać będzie wzmożonych wysiłków, w trakcie diagnozy wskazywano najczęściej znaczące różnice kulturowe, w tym związane z systemem wartości i religią oraz towarzyszące im trudności adaptacyjne. Sytuację potęguje nierzadko skomplikowana sytuacja życiowa i doświadczenia związane z wojną. Dodatkowo często słaba znajomość języka polskiego sprzyja wykluczeniu. Szkoły deklarują także brak lub bardzo słaby kontakt z rodzicami uczniów z Ukrainy oraz ich niewielkie zaangażowanie w życie szkolnych społeczności. Wielu ukraińskich uczniów w ocenie przedstawicieli szkół nie wiąże swojej przyszłości z naszym regionem. Dużym problemem są także nierealistyczne do spełnienia wymagania edukacyjne związane z koniecznością realizacji podstawy programowej i brak możliwości uzyskania przez większość uczniów cudzoziemskich satysfakcjonujących wyników egzaminów zewnętrznych z uwagi na wysokie wymagania językowe, a także brak wystarczającej znajomości polskiej kultury czy literatury. Niepewność sytuacji i brak możliwości długofalowego planowania działań wobec uczniów cudzoziemskich, w tym zwłaszcza z Ukrainy, utrudnia budowanie efektywnego i kompleksowego systemu wsparcia.

Wyzwaniem, podnoszonym w trakcie dokonywanych analiz pozostaje także, zwłaszcza w zakresie działalności szkoły specjalnej, przemieszczanie się uczniów już w trakcie roku szkolnego (Romowie, dzieci umieszczane w rodzinach zastępczych, domach dziecka, placówkach wychowawczych), co w praktyce skutkuje brakiem możliwości właściwego subwencjonowania kształcenia tych dzieci. W przypadku dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, często z niepełnosprawnościami sprzężonymi, czemu towarzyszy organizacja pracy w małych grupach, poziom finansowania w sposób bezpośredni przekłada się na możliwość zapewnienia odpowiedniej jakości kształcenia.

- **Funkcjonowanie szkoły w obszarze społeczno-kulturalnym**

Bogactwo działań podejmowanych przez szkoły powiatu w tym obszarze pozwala na postawienie generalnej tezy, że szkoły dawno już dostrzegły zależność skutecznej edukacji od rozciągnięcia jej celów także na obszary niezwiązane bezpośrednio z realizacją podstaw programowych i wynikających z nich treści nauczania. Rozwój i praca nad zrównoważoną przyszłością wymaga dziś od szkół współpracy nie tylko lokalnej, ale często także realizacji inicjatyw międzynarodowych (programy ERASMUS+,

eTwinning, współpraca międzynarodowa szkół w ramach partnerstwa powiatów, praktyki zagraniczne). Globalne wyzwania społeczne, środowiskowe i gospodarcze skłaniają do realizacji bardzo zróżnicowanych inicjatyw i programów edukacyjnych z zakresu praw człowieka, kształtowania aktywności społecznej, budowania społeczeństwa obywatelskiego, kształtowania postaw patriotycznych, pomocy humanitarnej czy promocji zdrowia. Coraz istotniejsze staje się budowanie kolacji młodzieżowych na rzecz zmian w zakresie bardzo ważnej dla młodych ludzi polityki klimatycznej. Istotna i bardzo widoczna w pracy szkół prowadzonych przez powiat jest działalność wolontaryjna, zarówno na rzecz środowiska lokalnego, jak i włączająca młodzież w ogólnopolskie i międzynarodowe programy i projekty pomocowe i humanitarne.

Coraz bardziej znaczące w pracy szkół staje się jednocześnie budowanie i rozwijanie samorządności uczniów, jako niezwykle istotnego elementu pracy szkół oraz kształtowania u młodych ludzi poczucia sprawstwa i współdecydowania o konstrukcji otaczającego świata, najpierw w skali mikro (w szkołach), a później dzięki nabytym kompetencjom także na obszarze lokalnym czy regionalnym. Widoczne w pracy samorządów szkolnych jest wysiłek zmierzający do zagospodarowywania bieżących potrzeb społeczności szkolnej poprzez realizację celów kulturalnych czy rekreacyjno-sportowych, ale co jeszcze ciekawsze także planowanie działalności długofalowej poprzez pozyskiwanie funduszy na realizację swoich pomysłów. Doświadczenia szkół i są tu bardzo różne, jednak wszystkie placówki łączy przekonanie o ogromnej wartości tego typu aktywności uczniów.

Szkoły na co dzień współpracują z dziesiątkami podmiotów: stowarzyszeniami, towarzystwami, fundacjami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami naukowymi czy pracodawcami. Uczestniczą w dziesiątkach warsztatów, wykładów, konkursów czy inicjatyw organizowanych przez ośrodki akademickie i naukowe. Nierzadko współrealizują projekty z wykorzystaniem zasobów właśnie uczelni wyższych czy ośrodków naukowych.

W pracy szkół bardzo widoczny jest także nacisk na realizację inicjatyw kulturalnych, artystycznych rozwijających kompetencje twórcze, zarówno tych ograniczających się do murów szkoły, jak i o znacznie szerszym, lokalnym, regionalnym czy nawet ogólnopolskim zasięgu. Istotne jest również angażowanie się szkół w projekty dające młodym ludziom szansę na rozwój pasji, zainteresowań, doświadczanie udziału w społeczeństwie na różnych poziomach aktywności i wielu rolach społecznych. Niezwykłą wartością i potencjałem są w tym obszarze także podejmowane przez placówki wysiłki związane z organizacją własnych konferencji naukowych, debat czy wydarzeń dotyczących ważnych zjawisk społecznych, w tym wyzwań stojących przed współczesnym światem oraz systemami edukacji, które nie tylko angażują społeczność lokalną wokół problemów współczesnej szkoły i świata, ale niewątpliwie są doskonałą lekcją w obszarze budowania społeczeństwa obywatelskiego i społecznej aktywności młodzieży. Działania placówek edukacyjnych powiatu są tu niezwykle spójne z założeniami Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego i naturalną konsekwencją dokonujących się przemian społeczno-gospodarczych i zmian w zakresie kompetencji i umiejętności kluczowych dla pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Interesariusze wskazują w tym obszarze na potrzebę zintensyfikowania współpracy szkół w zakresie społeczno-kulturalnym, w tym przy wykorzystaniu kapitału uczniów, których wartością dodaną byłaby promocja potencjału naszych placówek. Wskazywanym problemem jest trudność w po pandemicznym odbudowaniu społecznej aktywności młodych ludzi oraz nie zawsze adekwatny do oczekiwań szkół, poziom zaangażowania rodziców.

- **Udział pracodawców regionu w tworzeniu i modyfikowaniu oferty edukacyjnej szkół branżowych powiatu (technika i szkoły branżowe), w tym dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb nowoczesnej, innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy oraz regionalnych specjalizacji.**

Interesariusze zgodnie oceniają, że oferta szkół ponadpodstawowych kształcących w zawodach, które prowadzone są przez powiat jest dobrze zintegrowana z potrzebami lokalnego rynku pracy oraz odpowiada regionalnym specjalizacjom o czym była już mowa. Od wielu lat polityka zarówno

dyrektorów szkół, jak i organu prowadzącego zmierza do tworzenia konkurencyjnej, trafnej i dobrej jakościowo oferty, która będzie zaspokajała potrzeby regionalnego rynku pracy z jednej strony, z drugiej zaś stwarzała młodym ludziom szansę łatwego i efektywnego podejmowania zatrudnienia po ukończeniu kształcenia. Zarówno nowotworzone, jak i prowadzone od lat kierunki kształcenia, współgrają z dobrze rozpoznanym dzięki pogłębionej współpracy z dziesiątkami firm, lokalnym rynkiem pracy. Wiele kierunków kształcenia prowadzonych jest w oparciu o umowy partnerstwa i patronaty. Szkoły nierzadko korzystają jednocześnie z możliwości modyfikacji realizowanych treści programowych, tak, by najpełniej przygotować uczniów do pełnienia ról zawodowych. W porozumieniu z pracodawcami często określane są także dodatkowe potrzeby szkoleniowe, których realizacja na terenie szkół służy doposażaniu młodzieży w kwalifikacje i umiejętności niezbędne oraz oczekiwane w rzeczywistych warunkach pracy. Szkoły deklarują tu bardzo dobre rozpoznanie rynku w sektorach, w których kształcą. Wynikiem tej współpracy są także próby rozwijania usług edukacyjnych skierowanych do osób dorosłych w formie kształcenia w branżowych szkołach II stopnia. Od kilku lat współpraca ta obejmuje także szkolenia branżowe dla nauczycieli, którzy przenoszą zdobyte w lokalnych zakładach pracy doświadczenia i obserwacje dotyczące potrzeb rynku i szeroko rozumianej gospodarki do swojej codziennej pracy dydaktycznej.

Interesariusze po stronie placówek edukacyjnych dostrzegają tu jednak słabnące zainteresowanie zaangażowaniem szeroko rozumianego biznesu w tworzenie i modyfikowanie oferty edukacyjnej. Większe zainteresowanie budzi możliwość pozyskiwania gotowego absolwenta niż szansa zaangażowania się w procesy organizacji kształcenia. Szkoły sygnalizują w tym obszarze na dostrzegalną niechęć lub obawy pracodawców przed ponoszeniem odpowiedzialności za kształcenie uczniów. Przyczyn upatruje się tu zarówno w braku odpowiednio przygotowanych kadr, niewielkiej gratyfikacji finansowej, która nie motywuje oraz obawach przed zaangażowaniem się w kształcenie kadr bez żadnych gwarancji zatrudnieniowych.

- **Wykorzystanie potencjału gospodarczego regionu w zakresie kształcenia w rzeczywistych warunkach pracy oraz tworzenie powiązań sieciowych między szkołami a pracodawcami; rozwój i modernizacja kształcenia zawodowego i całościowego (ustawicznego) we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym regionu**

Nie ma efektywnej edukacji zawodowej bez wykorzystania potencjału gospodarczego regionu. Szkoły realizujące kształcenie zawodowe muszą być szkołami przyszłości, które adekwatnie reagują na wyzwania rynku pracy. Współpraca szkół i samorządów z pracodawcami jest dziś elementem koniecznym dla zapewnienia jakości kształcenia odpowiadającej potrzebom nowoczesnej gospodarki. Niezwykle istotny jest tu silniejszy nacisk na kształtowanie umiejętności praktycznych, które w szkołach powiatu realizowane są przy wykorzystaniu staży i praktyk uczniowskich, kształcenia w rzeczywistym środowisku pracy oraz rozwój i upowszechnianie kształcenia dualnego. Takim procesom towarzyszy realizacja staży branżowych dla nauczycieli, dzięki którym kadra dydaktyczna szkół poznaje i lepiej rozumie zmieniające się przecież oczekiwania branż i wymagania rynku. Szkoły często opierają kształcenie o umowy współpracy i patronaty, dzięki którym nie tylko częściowo doposażają zaplecze dydaktyczne (tutaj ocena i doświadczenia poszczególnych szkół pozostają radykalnie odmienne), ale przede wszystkim stwarzają możliwości dostępu uczniów do obserwacji rzeczywistych warunków pracy. Silnym ogniwem w organizacji kształcenia zawodowego w powiecie jest niewątpliwie także Centrum Kształcenia Zawodowego, będące wysokospecjalistyczną placówką kształcenia zawodowego, prowadzącą praktyczną naukę w wielu zawodach dla uczniów powiatowych (i nie tylko) szkół kształcenia branżowego. Kształceniu zawodowemu w placówkach powiatu nierzadko towarzyszy jednocześnie nauka języków obcych zawodowych. Zapotrzebowanie na takie umiejętności podkreśla od lat nie tylko lokalny biznes, ale także Powiatowy Urząd Pracy w swoich postulatach do opracowywanej strategii oświatowej. Duży nacisk w kształceniu zawodowym w szkołach powiatu kładzie się na tworzenie możliwości zdobywania w trakcie kształcenia dodatkowych uprawnień,

kompetencji, kwalifikacji zawodowych i certyfikatów. Są tu zarówno innowacje pozwalające na zdobywanie równoległe dwóch zawodów, służące nabywaniu dodatkowych umiejętności i specjalizacji, jak i zróżnicowane szkolenia czy kursy nadające nadprogramowe uprawnienia zawodowe. Dobrze oceniana jest także współpraca szkół branżowych I stopnia z Ochotniczym Hufcem Pracy oraz działalność kierowników szkolenia praktycznego. Sprawność i zwinność działania w tym zakresie są warunkiem niezbędnym efektywności kształcenia w systemie dualnym. Szkoły kształcące w zawodach zwracają jednak szczególną uwagę na konieczność rozwoju obok kwalifikacji zawodowych, także tych bazowych, transferowalnych, pozwalających w przyszłości na zwinne zarządzanie karierami przez swoich absolwentów oraz pobudzanie gotowości do zmiany i całościowego uczenia się. Za istotne i angażujące postrzegane są również działania ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych) oraz proinnowacyjnych uczniów szkół zawodowych. Te wysiłki również zgodne są z wymagającymi natychmiastowego wdrożenia postulatami Powiatowego Urzędu Pracy dotyczącymi właśnie kształcenia zawodowego w powiecie.

Z perspektywy szkół i organu prowadzącego niezwykle istotne wydają się działania służące umacnianiu i rozwijaniu patronatów nad kierunkami kształcenia, przy czym szkoły deklarują, że w tym zakresie wiele jest jeszcze do zrobienia. Celem jest doprowadzenie do sytuacji, w której każdy oddział w kształceniu zawodowym będzie realizowany we współpracy z partnerem biznesowym. Jako niezwykle cenne i efektywne oceniane są również porozumienia z placówkami naukowo-dydaktycznymi, zwłaszcza uczelniami wyższymi, które również umacniają i przybliżają szkołom zmienne oczekiwania różnych sektorów gospodarki. Tworzenie coraz silniejszych powiązań szkoły i rynku pracy, postrzegane jest przez interesariuszy jako determinant efektywnego kształcenia zawodowego i rozwoju. Wartościowym narzędziem wydają się być również, realizowane w ramach współpracy z przedsiębiorcami, programy stypendialne promujące kształcenie zawodowe oraz motywujące i wspierające uczniów. Ważnym elementem dopełniającym jest tu potrzeba rozwoju systemów doradztwa i poradnictwa zawodowego oraz konieczność popularyzacji szkolnictwa branżowego wśród uczniów i ich rodziców, oczywiście przy wykorzystaniu istniejących połączeń sieciowych szkół i pracodawców. Przynajmniej w części zadania te realizowane są obecnie przez Centrum Kształcenia Zawodowego.

Współpraca szkół z otoczeniem społeczno-gospodarczym wymaga jednak od placówek wielkiego nakładu pracy i ogromnego zaangażowania. W opinii interesariuszy coraz częściej obserwowanym zjawiskiem jest niechęć pracodawców do przyjmowania uczniów na praktyki zawodowe, słaba znajomość podstaw programowych kształcenia w zawodach przez kadry szkolące w zakładach pracy a co za tym idzie brak ich właściwej realizacji. Jako niewielkie postrzegane jest także zainteresowanie przez lokalne zakłady pracy ofertą kształcenia ustawicznego, w tym ofertą szkół branżowych II stopnia oraz liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, co w praktyce utrudnia rozwój lokalnej oferty kształcenia dla dorosłych.

Ciekawa wydaje się również perspektywa pracodawców zrzeszonych w lokalnym Cechu Rzemiosł Różnych, którzy sygnalizują coraz mniejszy udział szkolenia praktycznego w procesie kształcenia uczniów w systemie dualnym, jako konsekwencję ostatnich reform oświatowych. Zwiększenie ilości godzin kształcenia teoretycznego kosztem praktycznej nauki zawodu doprowadziło w ocenie pracodawców do sytuacji, w której przedsiębiorcy ponoszący większość kosztów związanych z kształceniem młodzieży w systemie dualnym oraz obciążeni wieloma obowiązkami administracyjnymi wynikającymi z kształcenia, nie mają obecnie możliwości właściwego przygotowania uczniów do egzaminów zawodowych praktycznych. Dodatkowo poziom przygotowania pracowników młodocianych kończących obecnie naukę oceniają jako niewystarczający (poziom pomocnika nie samodzielnego rzemieślnika). Wśród zjawisk zaburzających właściwą organizację procesu kształcenia po stronie pracodawców CECH wskazuje także lawinowo rosnące problemy z obecnością uczniów i ich zaangażowaniem w pracę.

Analiza funkcjonowania szkół i dokonana na potrzeby strategii diagnoza tego obszaru przyniosła również literalnie wyrażony wniosek dotyczący potrzeby stworzenia odrębnej struktury na poziomie powiatu (przy Starostwie Powiatowym lub Powiatowym Urzędzie Pracy), której celem stałoby się inicjowanie i wspomaganie współpracy między szkołami, pracodawcami regionu a instytucjami rynku pracy.

- **Rozwój nowoczesnych, proinnowacyjnych technologii w edukacji, tworzenie warunków do nabywania kompetencji cyfrowych**

Kompetencje cyfrowe postrzegane są we współczesnym świecie jako niezbędne dla pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i rynku pracy. Są podstawą satysfakcjonującego życia osobistego i zawodowego, częścią tzw. kompetencji kluczowych. Warunkiem niezbędnym do poradzenia sobie we współczesnym świecie. Szkoły dostrzegają tę zależność starając się w codziennej pracy wyposażać swoich uczniów w kompetencje cyfrowe. Zdecydowana większość nauczycieli dysponuje dziś nowoczesnym sprzętem, szkoły na co dzień korzystają z dziennika elektronicznego, platform edukacyjnych, aplikacji i oprogramowania wspomagającego realizację procesów dydaktycznych a uczniowie angażowani są do udziału w zróżnicowanych projektach i formach aktywności służących rozwijaniu właśnie umiejętności cyfrowych i proinnowacyjnych. Również nauczyciele, także dzięki uczestnictwu w wielu zewnętrznych projektach, są coraz lepiej i pełniej przygotowani do wykorzystywania nowoczesnych technologii cyfrowych w edukacji, choć podkreśla się tutaj wciąż zbyt ubogą ofertę szkoleń specjalistycznych oraz potrzebę diametralnej zmiany przekonań kadr oświatowych w tym obszarze. W skali makro wyzwaniem pozostaje jednocześnie zintegrowanie narzędzi cyfrowych z procesem uczenia się oraz większa adaptacja do systemu edukacji rozwiązań z zakresu grywalizacji jako elementu wspierającego procesy uczenia się.

Coraz większy nacisk kładziony jest na dostrzeganie zagrożeń cyfrowego świata i budowanie wśród społeczności szkolnych świadomości zagrożeń oraz projektowanie działań służących bezpieczeństwu aktywności cyfrowych i ochronie przed cyberprzemocą.

Szkoły w części deklarują dobre wyposażenie sal dydaktycznych w podstawowy sprzęt multimedialny umożliwiający wykorzystanie TIK i kompleksowe rozwijanie kompetencji kluczowych w codziennej pracy, wciąż jednak potrzeby są zdecydowanie większe niż możliwości. Aktywny udział placówek w zewnętrznych projektach umożliwia stałe doposażanie i unowocześnianie szkół w tym obszarze. Są to zarówno projekty rządowe, jak i wojewódzkie. Za mocną stroną szkoły uznają dostęp do internetu, choć wciąż jeszcze jakość łączy internetowych i pokrycie dostępem do sieci wszystkich miejsc w placówkach postrzegane są jako niewystarczające oraz wymagające modernizacji i większych nakładów. Szkoły zwracają tu także uwagę na wysokie koszty utrzymania usług sieciowych i wysuwają postulat ich scentralizowania, co pozwolić ma na znaczące obniżenie kosztów. Problemem są także wysokie nakłady ponoszone przez szkoły w związku z pozyskiwaniem niezbędnego oprogramowania, zwłaszcza przy zakupach niewielkich ilości. Jako kluczowy i brakujący element wymienia się w tym obszarze również brak etatowych informatyków zapewniających stałą, niezbędną w dzisiejszym świecie i wystarczającą do właściwego funkcjonowania placówek obsługę informatyczną.

Interesariusze zwracają także uwagę na problem szybkiego starzenia się sprzętu i tempo doposażanie szkół nieadekwatne do rzeczywistego postępu rozwoju technologicznego. Możliwości stałego doposażania szkół w niezbędny sprzęt i oprogramowanie a tym samym bieżące unowocześnianie bazy IT wykorzystywanej zarówno w kształceniu ogólnym, jak i zawodowym, postrzegane są jako niewystarczające i wymagające systemowych zmian oraz większego wsparcia organu prowadzącego. Kosztochłonność modernizacji szkół w tym obszarze jest problemem, z którym niewątpliwie przyjdzie się mierzyć samorządom w najbliższych latach. Dostrzegalny jest jednocześnie także coraz większy deficyt kadr, w tym zwłaszcza nauczycieli przedmiotów zawodowych branży teleinformatycznej, dla których sektor oświaty jest wysoce niekonkurencyjnym rynkiem pracy. Z tym problemem w perspektywie najbliższej dekady też prawdopodobnie będą się mierzyć nasze placówki oświatowe.

- **Indywidualny kapitał (potencjał) kariery uczniów/absolwentów; rozwój kapitału ludzkiego oraz Aktywność edukacyjna lub/i zawodowa absolwentów szkół; mobilność edukacyjna i zawodowa**

Interesariusze wskazują w tym obszarze na liczne działania służące zarówno rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych, często także dodatkowych i wykraczających poza podstawy programowe kształcenia w zawodach, jak i co równie ważne, kompetencji kluczowych i transferowalnych, będących fundamentem sprawnego poruszania się na rynku pracy oraz tzw. *zatrudnialności*. Szkoły deklarują wykorzystywanie w tym celu nowoczesnych metod i form kształcenia np. tutoringu czy projektu edukacyjnego. Konieczność wykorzystywania nowych metod oraz zmiana jakościowa w edukacji jest dziś warunkiem niezbędnym dostrzeganym zarówno w dokumentach strategicznych dotyczących rozwijania kapitału ludzkiego, jak i świadomości kadr zarządzających oświatą w powiecie. Literalnie kapitał kariery absolwentów szkół jest wysoko oceniany przez interesariuszy, co potwierdzać ma w ich opinii zarówno analiza losów absolwentów prowadzona w placówkach, mierzalne wskaźniki jakości pracy szkół, jak i liczne sukcesy w olimpiadach i konkursach przedmiotowych. Uwagę zwraca tu także dostrzeżenie w codziennej pracy placówek potrzeby kształtowania kompetencji społecznych, uniwersalnych oraz promowanie równych szans jako środków służących pełniejszemu przygotowaniu absolwentów do satysfakcjonującego życia osobistego i zawodowego. W tym aspekcie dostrzega się jednak bardzo mocno rozbieżność oczekiwań współczesnego świata i sformalizowanych systemów edukacji. Nadinterpretowanie i przecenianie rankingów i mierzalnych wskaźników jakości w edukacji może bowiem dawać złudne przekonanie o odpowiedności i dopasowaniu kompetencji absolwentów do rynku pracy, kiedy w rzeczywistości są one jedynie odpowiedzią na spełnienie wymagań edukacyjnych systemu niekoniecznie odpowiadającego potrzebom współczesnej gospodarki.

Podobną perspektywę prezentują przedstawiciele pracodawców, którzy zdecydowali się przekazać swoje uwagi na etapie diagnozowania stanu oświaty w powiecie. Oczekiwania rynku pracy, pracodawców coraz częściej rozbieżne są z wymaganiami systemu edukacji nastawionego na sztywną realizację programów nauczania, osiąganie wskaźników edukacyjnych i właściwym przygotowaniem swoich uczniów do egzaminów zewnętrznych. Oczekiwania dotyczą nie tyle wiedzy i umiejętności zawodowych, ale właśnie kompetencji bazowych i transferowanych, proinnowacyjnych tj.: odpowiedzialność i rzetelność, zaangażowanie, inicjatywność, zdolność rozwiązywania problemów, kreatywność, analityczne i krytyczne myślenie, elastyczność i odporność na stres oraz zdolność uczenia się i zarządzania sobą czy na końcu także zdolności do współpracy. Systemy szkolne w opinii pracodawców promują umiejętności i kompetencje, które nijak nie przystają do obecnej sytuacji na rynku pracy, dokonujących się zmian społeczno-gospodarczych i kulturowych oraz potrzeb przyszłości. Anachroniczny system edukacji, który nie zmienił się znacząco od dziesięcioleci w opinii pracodawców wymaga radykalnych przemian. Pracodawcy sygnalizują także problem odpowiedności i dopasowania kompetencji kandydatów, absolwentów szkół. Wszystko to wymaga z jednej strony radykalnej zmiany w stylach uczenia, ale także głębokich zmian całego systemu. Na poziomie powiatu możemy jednak mówić zaledwie o próbach wprowadzania zmian w skali mikro, pobudzających szkoły do zwiększania w swojej codziennej pracy, aktywności i wysiłków służących rozwijaniu obok kompetencji zawodowych także właśnie kompetencji transferowanych, kluczowych i proinnowacyjnych. Na kompetencyjne niedostosowanie absolwentów szkół do rynku pracy oraz towarzyszące im wygórowane oczekiwania finansowe zwracają jednak uwagę nie tylko część pracodawców, ale także Powiatowy Urząd Pracy w swoich rekomendacjach do strategii.

W aspekcie mobilności edukacyjnej i zawodowej interesariusze wskazują na znaczny odsetek absolwentów kontynuujących kształcenie. W przypadku liceów ogólnokształcących są to najczęściej kierunki związane z profilami kształcenia na poziomie ponadpodstawowym. Z kolei wśród absolwentów szkół kształcących w zawodach są to również często także wybory zupełnie rozbieżne z tymi dokonanymi wcześniej. Część absolwentów łączy naukę z pracą zawodową, co nierzadko wspomagane jest przez pracodawców. Dostyc powszechnym wnioskiem sygnalizowanym przez

interesariuszy jest przekonanie absolwentów o przydatności w pracy zawodowej kwalifikacji nabywanych jeszcze w trakcie kształcenia szkolnego.

Część dyrektorów w tym obszarze wskazywała także na dużą wartość działających przy placówce stowarzyszeń absolwentów a inne właśnie na ograniczenia wynikające z braku takich struktur. Dosyć powszechne jest także wykorzystywanie w pracy szkół potencjału swoich absolwentów w zakresie wspierania obecnych uczniów w rozwoju (staże, praktyki, prezentacja ścieżek edukacyjno-zawodowych, wykłady itp.).

Szkoły zgodnie wskazują tu na brak dobrych, wartościowych i efektywnych narzędzi do badania losów absolwentów.

- **Rozwój i dostępność systemu poradnictwa całonocowego**

System doradztwa zawodowego w szkołach realizowany jest zgodnie przepisami prawa oświatowego a zatem w oparciu o wewnętrzne systemy doradztwa zawodowego oraz coroczne programy realizacji doradztwa zawodowego. Organizację i ramy tych systemów określa rozporządzenie, które jednocześnie nakłada na placówki obowiązek realizacji całego katalogu treści. Podejmowane przez szkoły działania obejmują dodatkowo szerokie spektrum aktywności realizowanych zarówno przez specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wychowawców, nauczycieli przedmiotowych czy na końcu także nauczycieli doradców w ramach bardzo niewielkiej jednak liczby godzin dydaktycznych wynikających z ramowych planów nauczania (10 godzin dla każdego oddziału w całym cyklu kształcenia). Szkoły współpracując zarówno z zakładami pracy, stowarzyszeniami pracodawców czy instytucjami rynku pracy, organizują wizyty zawodoznawcze, wizyty studyjne, spotkania edukacyjne dla uczniów i absolwentów, uczestniczą w targach pracy, seminariach czy konferencjach branżowych, nierzadko podejmują także współpracę z uczelniami wyższymi regionu. Zwłaszcza szkoły kształcące w zawodach aktywnie uczestniczą w działaniach z zakresu doradztwa zawodowego realizowanych w ramach projektów zewnętrznych tj. np. *Opolskie szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy* pierwszej i drugiej edycji. Często szkoły umożliwiają także uczniom zdobywanie doświadczeń zawodowych poprzez różne formy działalności wolontaryjnej. Powszechną praktyką jest także udostępnianie zainteresowanym materiałów doradczych wspierających planowanie ścieżek edukacyjno-zawodowych czy diagnozowanie własnego potencjału oraz analizowanie losów absolwentów (przy czym w ostatnim wypadku podkreśla się brak efektywnych i dedykowanych narzędzi).

Ciągle jeszcze doradztwo zawodowe w szkołach postrzegane jest jednak w opinii interesariuszy przez młodzież, jako element dodatkowej, nieobowiązkowej aktywności. Negatywnie oceniane jest zaangażowanie uczniów w korzystanie z oferowanych form wsparcia doradczego a frekwencja na organizowanych przez szkoły poza planem lekcji formach wspierających w obszarze planowania kariery, określana, jako mocno umiarkowana. Brak możliwości indywidualizacji wsparcia doradczego będący wynikiem systemowych ram przyjętych dla tej formy działalności szkół oraz często także niezbędnego zaplecza lokalowego umożliwiającego realizację konsultacji indywidualnych (zarówno dla uczniów, jak i rodziców) nie poprawia sytuacji. W żadnej ze szkół powiatu nie jest zatrudniony doradca zawodowy jako specjalista a w planach pracy szkół nie są przewidziane godziny na realizację indywidualnego doradztwa zawodowego dla młodzieży. Doradcy zawodowi nie dysponują aktualnymi i wartościowymi narzędziami pozwalającymi na skuteczną diagnozę zainteresowań zawodowych uczniów. W związku z prędkością zmian dokonujących się na rynkach pracy oraz ciągłymi reformami w systemie oświaty, materiały doradcze bardzo szybko się dezaktualizują a proces powstawania nowych i doposażania w nie szkół jest kosztochłonny i wymaga ciągłej uwagi. Na poziomie całego powiatu doradcy zawodowi jako specjaliści zatrudnieni są jedynie w Centrum Kształcenia Zawodowego i Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Współpraca z blisko 50 szkołami i placówkami edukacyjnymi różnych szczebli na terenie całego powiatu uniemożliwia jednak w praktyce indywidualizację działań i objęcie wsparciem doradczym wszystkich zainteresowanych. Działania

realizowane na poziomie powiatu przez CKZ polegają głównie na wspieraniu szkół i szkolnych doradców zawodowych w realizacji zadań doradczych, koordynowaniu działalności powiatowej sieci wsparcia szkolnych doradców zawodowych, realizacji ogólnopowiatowych projektów doradczych i zawodoznawczych, współpracy z pracodawcami regionu i organizacji międzyszkolnych wizyt zawodoznawczych, tworzeniu publikacji doradczych skierowanych do szerokich grup odbiorców, prowadzeniu badań i analiz, wsparciu metodycznym i szkoleniowym oraz w niewielkim tylko zakresie realizacji indywidualnego doradztwa zawodowego, czy diagnostyce potencjału uczniów. Poradnia skupia się głównie na wsparciu doradczym uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz coraz częściej także opiniowaniu możliwości kształcenia zawodowego uczniów małoletnich w systemie dualnym.

Realizację wielu zadań i celów utrudnia brak źródeł finansowania inicjatyw doradczych, niewielka ilość specjalistycznych i praktycznych szkoleń czy wysokie koszty certyfikacji i dostępu do narzędzi diagnostycznych. Bardzo mała liczba godzin z zakresu doradztwa zawodowego powoduje, że szkolni doradcy zawodowi realizują w większości zupełnie inne zadania zawodowe a praca doradcza stanowi zaledwie niewielki promil ich zawodowej aktywności. Duża część ich pracy związana jest także z bieżącą promocją szkół w środowisku lokalnym. Coraz częściej praca szkolnych doradców jest postrzegana w środowisku oświatowym jako ekonomicznie nieuzasadniona, bowiem ilość zadań przewidzianych do realizacji w szkołach w tym obszarze, jest nieproporcjonalna do ilości godzin na ich realizację przeznaczonych a co za tym idzie, proponowanych doradcom wynagrodzeń.

Dostrzegalny jest także problem dostępności do darmowych usług doradztwa zawodowego dla dorosłych absolwentów szkół. Powiatowy Urząd Pracy ustawowo świadczy usługi tylko dla osób bezrobotnych lub posiadających status poszukujących pracy, co w praktyce uniemożliwia uzyskanie wsparcia przez osoby uczące się lub zatrudnione, ale jednocześnie poszukujące nowych możliwości i ścieżek rozwoju zawodowego. W obliczu współczesnego rynku pracy wymagającego od jednostek całonocnego planowania i zarządzania karierami oraz ciągłej redefinicji swojego potencjału w odniesieniu do szans i zagrożeń, jest to ogromna luka wymagająca zagospodarowania także na terenie powiatu.

- **Zasoby kadrowe; kształtowanie lokalnych liderów w edukacji**

Zasoby kadrowe w szkołach oceniane są przez placówki w sposób bardzo zróżnicowany. Wśród punktów wspólnych w dokonywanej na potrzeby strategii analizie najczęściej pojawiają się wskazania na duże doświadczenie i zaangażowanie kadry, jej ciągły rozwój, sprawnie działające systemy wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli i ich dostosowanie do potrzeb konkretnych placówek oraz właściwe wykorzystywanie środków na doskonalenie zawodowe. Dyrektorzy sygnalizują, że znaczna część kadry w szkołach posiada uprawnienia do nauczania więcej niż jednego przedmiotu. Coraz częściej wykorzystywane są także możliwości zatrudniania w szkołach kształcących w zawodach przedstawicieli biznesu, praktyków. Ciekawe i znaczące są także występujące w szkołach procesy formowania liderów realizujących projekty rozwojowe i edukacyjne oraz coraz powszechniejsze sieciowanie szkół i podejmowanie wyzwań służących wymianie doświadczeń i uczeniu się poprzez dobre praktyki.

Wśród największych ryzyk wymienia się tutaj zgodnie zagrożenia związane ze starzejącą się kadrą i perspektywą masowego przechodzeniem na świadczenia emerytalne oraz towarzyszący temu procesowi brak naturalnej zastępowalności pokoleń. Coraz większa luka kompetencyjna staje się w ocenie kadr zarządzających oświatą bardzo realnym zagrożeniem mogącym w przyszłości znacząco wpływać na systemy edukacyjne, ich rozwój i jakość oferowanych usług. Kryzys pogłębia ciągle jeszcze niejasna sytuacja legislacyjna w obszarze uprawnień emerytalnych.

Bez względu na konieczną wydaje się tu zmianę statusu zawodowego nauczycieli, realna poprawa wynagrodzeń i ich dostosowanie do obciążenia pracą i posiadanych kompetencji. W innym wypadku stale rosnąć będzie także ryzyko odchodzenia z oświaty młodszych nauczycieli, którzy poszukiwać będą

dla siebie lepszych perspektyw zawodowych w innych branżach. Bez rzeczywistego rozwoju systemów motywacyjnych, budowanych także na szczeblu organu prowadzącego, szkoły bardzo szybko tracą swój impet rozwojowy. Oczekiwane przez część dyrektorów, zwłaszcza szkół zawodowych, wydaje się także przygotowanie systemowych rozwiązań służących możliwości angażowania w kształcenie młodzieży na zdecydowanie większą skalę pracowników naukowych oraz przedsiębiorców. Bardzo trudne a często zupełnie niemożliwe staje się bowiem obecnie pozyskanie pełnoetatowych nauczycieli wysokospecjalistycznych branż zawodowych oraz nauczycieli przedmiotów ścisłych, dla których sektor edukacji publicznej dawno już przestał być atrakcyjnym finansowo rynkiem pracy.

Wśród zagrożeń część dyrektorów wskazuje jednak także stagnację części kadry, brak otwartości na zmiany, niechęć do podejmowania nowych wyzwań, przywiązanie do znanych i bezpiecznych metod pracy oraz preferowanie dotychczasowej kultury działania, która coraz częściej nie przystaje do zmieniającego się świata.

Wśród postulatów wynikających z dokonanej na potrzeby budowanej strategii analiz znalazł się również postulat utworzenia e-platformy dla jednostek oświatowych powiatu, której elementem byłaby baza ofert pracy dla nauczycieli (stałych i na zastępstwo). Wskazano także na potrzebę sieciowania, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, kreowania liderów w edukacji czy organizacji paneli eksperckich i warsztatów (również w formułach online).

Podnoszone w trakcie analizy obawy rodzą także niskie wynagrodzenia pracowników administracyjnych i obsługi. Dodatkowo kadra zarządzająca szkołą specjalną sygnalizuje potrzebę zwiększenia ilości pracowników obsługi, w tym personelu zatrudnionego jako pomoc nauczyciela (dostosowanie zatrudnienia do poziomu funkcjonowania dzieci a nie tylko ustawowego wymogu).

- **Zasoby lokalowe i baza dydaktyczna; wyzwania modernizacyjne; optymalizacja wykorzystania zasobów; bezpieczeństwo i higiena pracy szkół**

To jeden z najbardziej kosztochłonnych i trudnych do zagospodarowania obszarów funkcjonowania pracy szkół. Oczywiście jest, że potrzeby szkół w tym zakresie znacznie przewyższają możliwości inwestycyjne organu prowadzącego. Analiza przedłożona przez dyrektorów placówek poza wskazaniem bardzo wielu walorów placówek, które dyrektorzy dostrzegają i doceniają, odnosi się w dużej części także do długiego wykazu bardzo zindywidualizowanych potrzeb inwestycyjnych w infrastrukturę i wyposażenie. Znajdujemy tu zarówno te odnoszące się do:

- remontów elewacji, termomodernizacji, napraw poszycia dachowego, kanalizacji deszczowej,
- budowy, remontów i doposażania zaplecza sportowego (sal gimnastycznych oraz boisk zewnętrznych),
- właściwego zagospodarowywania przestrzeni wokół placówek,
- zagospodarowania nowych przestrzeni na sale dydaktyczne i terapeutyczne oraz pracownie zawodowe, a także ich wyposażania i dosprzętowania,
- modernizacji i doposażania pracowni komputerowych i zawodowych,
- remontów zaplecza sanitarnego,
- dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- remontów i modernizacji instalacji elektrycznej i oświetleniowej,
- wymiany instalacji grzewczej na nowoczesną, energooszczędną z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
- budowy i modernizacji monitoringu zewnętrznego i wewnętrznego,
- wymiany stolarki okiennej oraz drzwi do sal dydaktycznych,
- instalacji klimatyzacji w części pracowni zawodowych niezbędnej do zapewnienia właściwych warunków dydaktycznych.

Oczywiste staje się zatem, że potrzeby szkół są w tym obszarze ogromne, dotyczą praktycznie wszystkich możliwych zakresów inwestycyjnych oraz wymagają nakładów inwestycyjnych znacznie przekraczających możliwości samorządu.

Interesariusze oczekują w tym zakresie zarówno systemowych rozwiązań dotyczących zapewnienia szkołom możliwości systematycznego i adekwatnego do potrzeb inwestowania w infrastrukturę i wyposażenie zarządzanych podmiotów, jak i proponowania nowych rozwiązań na poziomie starostwa powiatowego. Szanse upatrują tu w zwiększeniu aktywności organu prowadzącego w zakresie pozyskiwania zewnętrznych, projektowych środków na niezbędną modernizację i rozwój podległych placówek oświatowych. Chodzi tu jednak nie tylko o korzystanie z rządowych czy wojewódzkich programów rozwojowych, ale także tworzenie własnych i pozyskiwanie środków dedykowanych doskonale rozpoznany potrzebom lokalnych szkół i placówek edukacyjnych powiatu. Niewątpliwie oczekiwania odnoszą się także do utworzenia długoletniego, opartego o rzeczywiste szacunki planu inwestycyjnego dla oświaty. Część postulatów interesariuszy została już uwzględniona w tworzonej Strategii Rozwoju Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego do 2030 roku, jednak oczekiwania idą tu znacznie dalej i znacząco wykraczają poza przyjęte we wspomnianym dokumencie ramy. Oceniany jako dobra współpraca partnerska szkół z podmiotami środowiska lokalnego, która w części przynajmniej zaspokaja potrzeby szkół, zwłaszcza w zakresie doposażenia w środki dydaktyczne to zdecydowanie za mało, by można mówić o zaspokojeniu nawet najbardziej podstawowych potrzeb placówek w tym zakresie. Jednak to nie działania samorządów a potrzeba urealnienia nakładów na edukację, w tym zmniejszenia różnicy między kosztami prowadzenia szkoły a subwencja oświatową postrzegana jest przez interesariuszy, jako kluczowa dla poprawy sytuacji i stworzenia rzeczywistych warunków rozwoju dla szkół mierzących się z coraz to większymi wymaganiami społeczno-gospodarczymi.

- **Pomoc materialna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu uczniów i rodzin, wzmacnianie wychowawczej funkcji rodziny; współpraca szkół z regionalnymi instytucjami pomocowymi.**

W szkołach na bieżąco prowadzone są działania pomocowe względem uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, a także zagrożonych wykluczeniem społecznym. Placówki poprzez pracę zatrudnionych specjalistów (pedagogów, psychologów, pedagogów specjalnych a często również wychowawców) na bieżąco współpracują z instytucjami pomocowymi na terenie powiatu tj.: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki interwencyjne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Urząd Miasta Kędzierzyna-Koźla, urzędy gminne, kuratorzy sądowi czy Polski Czerwony Krzyż. Szczególne wsparcie kierowane jest także do społeczności romskiej. Wypełniane są wynikające z przepisów prawa oświatowego i programów rządowych formy pomocy materialnej dedykowane różnym grupom uczniów w kryzysie lub wymagających długofalowego wsparcia, w tym także uczniom z niepełnosprawnościami. W pracy szkół dostrzegalne są także formy pomocowe organizowane dla uczniów przy udziale stowarzyszeń i fundacji oraz zbiórki charytatywne, w których organizację angażują się najczęściej przedstawiciele działających w szkołach struktur samorządowych (pomoc żywnościowa, rzeczowa). Wsparcie rzeczowe dotyczy we wskazaniach przedstawicieli szkół również uczniów z Ukrainy. W szkołach powiatu uprawnieni uczniowie uzyskują także pomoc w postaci dożywiania, przy czym jest ona często ograniczona formą ze względu na brak stołówek szkolnych. Sygnalizowana jest tu jednak wyraźnie, wynikająca w dużej mierze z sytuacji gospodarczej, szybka dewaluacja wartości pomocy świadczonej w formie zasiłków, zapomóg czy na końcu także stypendiów.

Placówki dostrzegają potrzebę wypracowania dodatkowych rozwiązań systemowych będących podstawą kompleksowej, holistycznej pomocy uczniowi i jego rodzinie. Pomoc udzielana przez szkolnych specjalistów powinna być rozszerzana i uzupełniana równoległe przez instytucje pomocowe zewnętrzne wobec szkoły, w tym poza wymienionymi także ośrodki interwencji kryzysowych, przedstawiciele policji czy służby zdrowia. Postulowane jest m.in. powoływanie na terenie szkół cyklicznych zespołów interwencyjnych planujących i koordynujących programy pomocy i wsparcia

konkretnym uczniom. Sytuacja jest tu o tyle złożona, że uczniowie z racji zamieszkania podlegają rejonizacji w zakresie części usług pomocowych.

Szkoły systematycznie realizują także zapisane w swoich programach profilaktyki i promocji zdrowia zadania, będące wynikiem przeprowadzonych wcześniej wewnątrzszkolnych diagnoz środowiskowych. Dużym wyzwaniem staje się w tym obszarze narastające zjawisko problemów psychicznych młodzieży szkolnej, wymagające natychmiastowych działań w postaci utworzenia na terenie powiatu interwencyjnych punktów pomocowych, mogących świadczyć natychmiastowe, doraźne i długofalowe wsparcie stosownie do potrzeb. Pomoc szkolnych specjalistów musi zostać uzupełniona systemowym wsparciem z zewnątrz (lekarze psychiatry, psychoterapeuci). Elementem wsparcia służącego wykluczeniu społecznemu jest także realizowane w szkołach systematyczne wsparcie edukacyjne w postaci konsultacji i porad. Sygnalizowanym masowo problemem będącym jednym z ryzyk wykluczenia, jest spadająca frekwencja uczniów borykających się z problemami, której często towarzyszą nieadekwatne postawy lub bezradność rodziców. Zauważalna w opinii specjalistów szkolnych jest wzrastająca ilość rodzin dysfunkcyjnych. Stałym problemem w tym obszarze jest co oczywiste, również brak środków, którymi dysponowałyby szkoły, na doraźne wsparcie materialne uczniów w sytuacjach kryzysowych.

- **Finansowanie celów edukacyjnych, w tym ze środków pozabudżetowych/ pozasubwencyjnych.**

Szkoły kształcące w zawodach od lat czynnie uczestniczą w realizacji projektów finansowanych z budżetu Unii Europejskiej i Urzędu Marszałkowskiego *Opolskie Szkolnictwo Zawodowe dla rynku pracy* I i II edycji. Jest to projekt finansujący wiele różnych form wsparcia – poczynając od realizacji staży uczniowskich i tworzenia zaplecza doradczego, poprzez doposażanie szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny (głównie IT wraz z oprogramowaniem oraz pracownie zawodowe), organizację szkoleń i specjalistycznych kursów dla uczniów oraz nauczycieli, liczne warsztaty a na końcu także sieciowanie szkół, wizyty studyjne czy wycieczki zawodoznawcze. Budżet i zakres wsparcia jest tu bezprecedensowy i bardzo znaczący dla poziomu funkcjonowania szkolnictwa zawodowego w regionie. Licea ogólnokształcące również korzystają z programów przygotowywanych na poziomie Urzędu Marszałkowskiego, ale często także programów realizowanych przez organizacje pozarządowe. Jako znaczący i ważny interesariusze wskazują w tym obszarze także udział sponsorów prywatnych i firm współpracujących (doposażanie, stypendia).

Jedną z funkcjonujących w powiecie form pozyskiwania przez szkoły środków pozabudżetowych (I LO) jest także aktywna współpraca z trzecim sektorem, poprzez zarejestrowane przy placówce stowarzyszenie pozyskujące dodatkowe środki na działalność edukacyjną, z których następnie finansowane są projekty uczniowskie, zajęcia wyrównawcze czy pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Zespół Szkół Specjalnych, jako znaczące źródło finansowania wskazuje w tym obszarze także na korzystanie z programów skierowanych do społeczności romskich.

Dzięki możliwościom prawnym szkoły często wypracowują dodatkowe dochody budżetowe, w części negatywnie oceniając jednak związane z tym pomniejszanie budżetów placówek.

Jako słabość interesariusze wskazują na brak kadry mającej merytoryczne przygotowanie do pozyskiwania środków zewnętrznych oraz związaną z tym niechęć do opracowywania niezbędnej i trudnej dokumentacji. Wśród postulatów pojawia się także niewystarczająca obsługa szkół przez Centrum Usług Wspólnych oraz sygnalizowany już wcześniej w trakcie analizy brak własnych projektów edukacyjnych powiatu finansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Diagnozowanym problemem jest także udział zaledwie kilku szkół w edukacyjnych projektach międzynarodowych.

Misja i wizja oświaty

Analiza bogatego materiału diagnostyczno-analitycznego traktującego o stanie oświaty w powiecie zestawiona została z dostępnymi na poziomie samorządu zasobami i instrumentami wsparcia. Wybrane i przedstawione w niniejszej strategii priorytetowe osie rozwoju i wyznaczone w ich obrębie cele, wytyczać będą kierunki działań podmiotów oświatowych w najbliższych latach. Wszystkie one wpisują się w sformułowaną misję i wizję oświaty Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego. Nie realizują one w oczywisty sposób wszystkich potrzeb ekonomicznych placówek i nie stanowią wystarczającej odpowiedzi na sygnalizowane przez ekspertów ograniczenia systemowe, niemniej jednak określają niezbędne i adekwatne do posiadanych zasobów kierunki rozwoju, są stymulatorami dla podmiotów współrealizujących lokalnie zadania w zakresie edukacji.

Szkoły i placówki realizować będą założone cele autonomicznie, w sposób możliwie najlepiej dostosowany do swojej specyfiki, posiadanych zasobów i istniejących ograniczeń.

Celem Kędzierzyńsko-Kozielskiej Strategii Oświatowej jest tworzenie możliwie najlepszych warunków dla funkcjonowania powiatowej oświaty w oparciu o najwyższe standardy edukacji, wychowania i opieki. Strategia jest elementem kreowania właściwej dla rozwoju jednostek i podmiotów przestrzeni edukacyjnej w 5 obszarach priorytetowych, których rozwój jest determinantem ewolucji lokalnego systemu oświaty.

Misja:

Nowoczesna i efektywnie zarządzana oświata gwarantem sukcesu w warunkach gospodarki opartej na wiedzy.

Wizja:

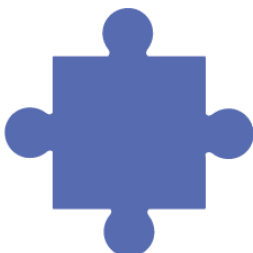
Kompetentne kadry, nowoczesna baza i wysoka jakość realizowanych zadań, pozwalają uczniom i pracownikom zdobywać wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego konkurowania na podlegającym ustawicznym zmianom rynku pracy oraz podnosić jakość życia mieszkańców powiatu.

OSIE PRIORYTETOWE W STRATEGII ROZWOJU OŚWIATY POWIATU KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKIEGO

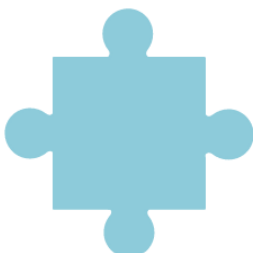
JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA

ROZWÓJ KOMPETENCJI

EDUKACJA A RYNEK PRACY

KADRY W EDUKACJI

BAZA DYDAKTYCZNA

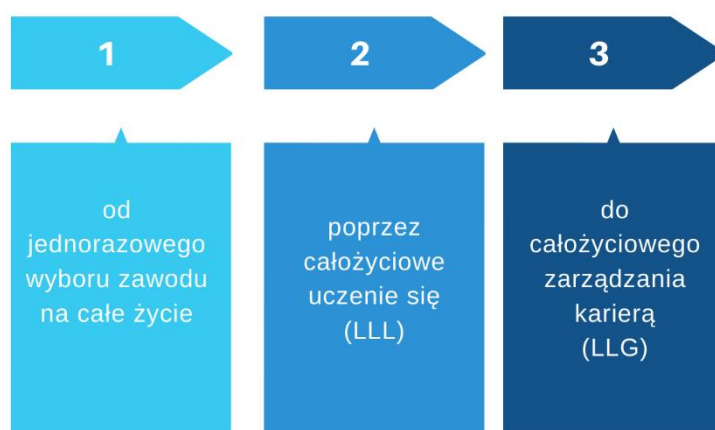
1. Utrzymanie bogatej, konkurencyjnej i jakościowej oferty edukacyjnej szkół powiatu dostosowanej do potrzeb społeczności lokalnej oraz regionalnych specjalizacji;
2. Optymalizowanie siatki transportu oraz zarządzanie publicznym transportem zbiorowym na szczeblu powiatu z uwzględnieniem potrzeb szkół i młodzieży szkolnej; współpraca samorządów powiatu i gminy w celu zapewnienia siatki połączeń gwarantującej niezbędną obsługę transportową młodzieży szkół ponadpodstawowych
3. Budowanie w obszarze oświaty atmosfery współpracy opartej na dialogu, wzajemnym szacunku, otwartości oraz rozumieniu wzajemnych potrzeb i ograniczeń zarówno na poziomie wewnątrzszkolnym, jak i międzyinstytucjonalnym
4. Zachowanie autonomii szkół i rozwijanie zwinnego stylu zarządzania w edukacji stanowiącego odpowiedź na potrzeby szybko zmieniającego się świata
5. Utrzymanie wysokich wartości mierzalnych wskaźników edukacyjnych w pracy szkół, jako warunku niezbędnego dla zapewnienia skuteczności realizacji dalszych planów edukacyjno-zawodowych absolwentów
6. Podejmowanie działań ukierunkowanych na zmianę jakościową w edukacji poprzez indywidualizowanie i różnicowanie procesu uczenia, w oparciu o nowoczesne metody i modele wspierania uczniów (modele oparte o współpracę i inspirację zamiast modeli konfrontacyjnych, metody projektowe, tutoring, wykorzystywanie grywalizacji); umacnianie procesów uczenia się i nauczania poprzez włączanie elementów oceniania kształtującego w codzienną pracę szkół
7. Tworzenie w szkołach optymalnych warunków do kształtowania umiejętności językowych, cyfrowych i zawodowych adekwatnie do posiadanych zasobów kadrowych i finansowych (efektywne korzystanie z dostępnych rozwiązań organizacyjnych i finansowych)
8. Umacnianie i rozwijanie szkolnych systemów wsparcia oraz rozwoju dla uczniów zdolnych i uzdolnionych, w tym także utrzymanie i aktualizacja szkolnych i powiatowych systemów stypendialnych; promowanie indywidualnego programu nauki i indywidualnego toku nauki, jako form wsparcia uczniów zdolnych i uzdolnionych
9. Angażowanie się szkół w jakościowe działania rozwojowe w zakresie dydaktyki, wychowania i opieki w partnerstwie z podmiotami zewnętrznymi, w obszarach uznanych przez placówki jako ważne dla realizacji ich celów statutowych
10. Różnicowanie realizowanych projektów edukacyjnych w celu zapewnienia wielokierunkowego i kompleksowego rozwoju wszystkim członkom społeczności szkolnych
11. Tworzenie warunków do umacniania i rozwijania struktur samorządowych w szkołach
12. Organizowanie stałej i dialogowej współpracy z rodzicami
13. Rozwijanie partnerstw międzynarodowych oraz udziału szkół w europejskich programach wymian edukacyjnych
14. Zapewnienie wysokich standardów bezpieczeństwa i higieny w placówkach
15. Tworzenie i rozwijanie we współpracy z otoczeniem szkół i podmiotami zewnętrznymi efektywnych programów profilaktyki i promocji zdrowia opartych o rzetelną diagnozę potrzeb i zagrożeń
16. Organizacja szerokiej współpracy szkół i lokalnych podmiotów działających w obszarze pomocy i wsparcia dla ucznia i jego rodziny jako fundamentu celowanej i efektywnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej; pomoc szkolnych specjalistów uzupełniania systemowym wsparciem z zewnątrz jako warunek holistycznego wsparcia; organizacja doraźnej pomocy i wsparcia w sytuacjach trudnych stosownie do ram prawnych i możliwości organizacyjno-finansowych szkół
17. Umacnianie w placówkach edukacyjnych atmosfery sprzyjającej uczeniu się i efektywnej opieki wychowawczej, a także budowanie przestrzeni wspierającej rozwój potencjału każdego ucznia, w tym

także ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz rozwijanie pasji i zainteresowań młodzieży, stosownie do stale diagnozowanych potrzeb i posiadanych zasobów

18. Zapewnienie warunków do właściwej i skutecznej realizacji w szkołach zaleceń z orzeczeń i opinii uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną, a także w miarę możliwości organizacja zajęć dydaktycznych wyrównujących szanse edukacyjne dla uczniów z trudnościami edukacyjnymi; podniesienie efektywności indywidualizacji w nauczaniu
19. Tworzenie warunków dla rozwoju edukacji włączającej
20. Podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwijanie samodzielności ucznia i budowania motywacji w procesie uczenia się oraz minimalizowanie zjawiska absencji szkolnej, jako jednego z głównych czynników ryzyka niepowodzeń szkolnych
21. Budowanie w otoczeniu szkół partnerstw i współprac społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju oraz wykorzystywanie zasobów trzeciego sektora w procesie podnoszenia jakości pracy szkół
22. Intensyfikacja udziału szkół w realizacji programów grantowych oraz rozwój kompetencji kadr oświatowych w zakresie ich przygotowania i obsługi
23. Stała ewaluacja i dokonywanie niezbędnych korekt w standaryzacji pracy szkół stosownie do potrzeb i zmian prawnych w obszarze zarządzania oświatą
24. Upowszechnianie modeli całościowego uczenia się i rozwijanie oferty szkół branżowych II stopnia jako formy kształcenia całościowego
25. Profesjonalizacja doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach oraz stałe wykorzystywanie zewnętrznych źródeł finansowania inicjatyw doradczych; powiązanie procesów doradztwa i poradnictwa zawodowego z procesami całościowego kształcenia, reorientacji zawodowej i aktualizacji kwalifikacji zawodowych jako mechanizmów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i bierności zawodowej; włączanie rodziców w procesy organizacji wsparcia doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów przy uwzględnieniu zmieniającego się rynku pracy i jego wymagań

CELE SYSTEMÓW DORADZTWA ZAWODOWEGO

w perspektywie dokonujących się zmian społeczno-gospodarczych

Źródło: grafika własna

26. Rozwijanie działalności i umacnianie powiatowej sieci szkolnych doradców zawodowych; stała współpraca doradców zawodowych szkół i placówek oświatowych powiatu i gminy na rzecz zapewnienia wysokiej jakości procesów doradczych; realizacja powiatowych projektów z zakresu doradztwa zawodowego; promocja szkół ponadpodstawowych powiatu; świadczenie usług doradztwa zawodowego przez doradców zawodowych Centrum Kształcenia Zawodowego i Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

ROZWÓJ KOMPETENCJI

Celem nowoczesnej, odpowiadającej na potrzeby współczesnego świata edukacji jest kształtowanie na równi z wysoko rozwiniętymi kwalifikacjami zawodowymi także kompetencji kluczowych: bazowych i przekrojowych (transferowalnych) niezbędnych do pełnego uczestnictwa w życiu osobistym, społecznym i udziału w dynamicznie przekształcającym się rynku pracy. W perspektywie rewolucji przemysłowej 4.0 rynek pracy będzie wymagał bowiem zarówno tradycyjnych umiejętności technicznych, w tym cyfrowych, jak i kompetencji miękkich, transversalnych, pozwalających na szybką adaptację do zmieniających się warunków, redefinicję pełnionych w przeciągu życia ról zawodowych. Jedną z najważniejszych kompetencji pozostaje zatem zdolność uczenia się i oduczania oraz elastyczność i gotowość na zmianę.

Źródło grafiki: Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część ogólna) str.16 <https://www.ibe.edu.pl/pl/projekty-krajowe/zintegrowana-strategia-umiejtnosci> dostęp 17.04.2023

1. Kształtowanie podstawowych umiejętności bazowych, do których należy tworzenie i prawidłowe rozumienie informacji pisemnej, rozwijanie i wykorzystywanie myślenia matematycznego, posługiwanie się językiem obcym oraz umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, jako kompetencji kluczowych dla dalszych procesów uczenia się i nabywania umiejętności
2. Budowanie efektywnego systemu edukacji cyfrowej i rozwijanie kompetencji cyfrowych wśród podmiotów i beneficjentów lokalnego systemu oświaty (kształtowanie umiejętności pewnego, krytycznego i odpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych i interesowania się nimi do celów uczenia się, pracy i udziału w społeczeństwie; kształtowanie umiejętności korzystania z informacji i danych, komunikowania się i współpracy, kształtowanie umiejętności korzystania z mediów i tworzenia treści cyfrowych, promowanie bezpieczeństwa); utrzymanie bazy dydaktycznej i obsługi technicznej niezbędnej dla budowania efektywnych systemów edukacji cyfrowej;
3. Kształtowanie kompetencji sprzyjających innowacyjności, w tym kompetencji proinnowacyjnych oraz rozwijanie postaw ukierunkowanych na kooperację, współpracę, kreatywność, przedsiębiorczość, jako warunków niezbędnych w przebiegu życia osobistego i zawodowego; budowanie wytrwałości i zdolności do inicjatywności w działaniu

4. Rozwijanie umiejętności w zakresie myślenia krytycznego i kompleksowego rozwiązywania problemów
5. Rozwijanie zdolności szybkiej adaptacji do nowych ról i obowiązków; kształtowania umiejętności efektywnego działania przy zmieniających się warunkach i priorytetach; rozwijanie elastyczności i odporności na stres
6. Kształtowanie kompetencji obywatelskich; kształtowanie zdolności do działania i pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim i społecznym, w oparciu o rozumienie pojęć i struktur społecznych, gospodarczych, prawnych i politycznych, a także wydarzeń globalnych i zrównoważonego rozwoju
7. Budowanie kapitału społecznego poprzez promowanie, rozwijanie i umacnianie u uczniów postaw i zachowań prospołecznych oraz równościowych i antydyskryminacyjnych
8. Kształtowanie umiejętności całościowego uczenia się i zarządzania karierą; rozwijanie odpowiedzialności i umiejętności zarządzania sobą w przebiegu życia zawodowego
9. Utrzymanie i rozwijanie zróżnicowanych form edukacji kulturalnej oraz kształtowanie kompetencji kreatywnych, twórczych, jako niezbędnych dla pełnego udziału w życiu społecznym
10. A także kształtowanie wysoko rozwiniętych kompetencji zawodowych adekwatnie do obranego profilu kształcenia

EDUKACJA A RYNEK PRACY

1. Utrzymanie integracji oferty kształcenia branżowego z potrzebami lokalnego rynku pracy oraz regionalnymi specjalizacjami; stałe monitorowanie lokalnego rynku pracy (we współpracy z instytucjami rynku pracy) pod kątem zapotrzebowania na kompetencje/zawody będące podstawą dokonywanych modyfikacji
2. Zwiększanie dostępności do informacji o potrzebach kompetencyjnych rynku pracy zainteresowanym podmiotom i beneficjentom w oparciu o dane szkół, biznesu oraz lokalnych instytucji rynku pracy
3. Zacieśnianie współpracy szkół, samorządu i otoczenia społeczno-gospodarczego regionu na rzecz rozwoju szkolnictwa branżowego; tworzenie przestrzeni do współdziałania i partnerstwa
4. Oparcie kształcenia branżowego we wszystkich zawodach o umowy partnerstwa i współpracy z pracodawcami reprezentującymi poszczególne branże/specjalizacje; zawarcie stosownych umów przez szkoły
5. Poprawa warunków realizacji kształcenia zawodowego, w tym przy udziale środków zewnętrznych i pracodawców, tak by możliwie najpełniej odzwierciedlały rzeczywiste warunki pracy; stałe doposażanie infrastruktury niezbędnej dla realizacji kształcenia zawodowego, by nadążała za rzeczywistym tempem zmian i rozwoju technologicznego
6. Silniejszy nacisk na kształtowanie umiejętności praktycznych w szkolnictwie branżowym poprzez zwiększanie udziału staży i praktyk realizowanych u pracodawców oraz tworzenie możliwości kształcenia w rzeczywistym środowisku pracy; rozwijanie lokalnego systemu kształcenia dualnego;
7. Stałe doposażanie uczniów w dodatkowe umiejętności, kompetencje i kwalifikacje zawodowe nie wynikające bezpośrednio z podstaw programowych nauczania w zawodach a będące odpowiedzią na realne zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy i pracodawców oraz gwarancją płynnego wchodzenia na rynek pracy; włączanie w kształcenie zawodowe kwalifikacji rynkowych;
8. Zwiększenie w kształceniu branżowym nacisku na jednoczesny rozwój u uczniów kompetencji bazowych i transferowalnych jako równie ważnych co kwalifikacje zawodowe; niwelowanie różnic między wymaganiami systemów edukacyjnych a rynku pracy i pracodawców; zapewnienie odpowiedniości i dopasowania kwalifikacji zawodowych absolwentów do rynku pracy

9. Dalsze upowszechnianie i popularyzacja działań doradztwa zawodowego oraz promocja szkolnictwa branżowego wśród uczniów i rodziców, a także racjonalizacja dokonywanych wyborów edukacyjno-zawodowych; współpraca z pracodawcami w zakresie promocji kształcenia zawodowego; utrzymanie realizowanych we współpracy z pracodawcami programów stypendialnych
10. Rozwój Centrum Kształcenia Zawodowego jako wysokospecjalistycznego lokalnego ośrodka kształcenia praktycznego oraz regionalnego koordynatora doksztalania teoretycznego pracowników młodocianych
11. Utrzymanie wysokich wskaźników zdawalności egzaminów w zawodach
12. Zapewnienie wysokospecjalistycznej kadry w kształceniu zawodowym; włączanie praktyków w proces kształcenia zawodowego w szkołach; otwartość szkół i kadry kształcenia branżowego na wspieranie nauczycieli praktycznej nauki zawodu i przedsiębiorstw w organizacji procesów kształcenia zawodowego w zakładach pracy; ścisła w współpraca z zakładami pracy w zakresie zapewnienia realizacji podstawy programowej

KADRY W EDUKACJI

1. Szkolenia dostosowane do dynamiki zmian społeczno-kulturowych i kolejnych przeobrażeń systemu oświaty; optymalizacja wykorzystania środków na szkolenia; wyrównywanie zdiagnozowanych braków kompetencyjnych
2. Inicjowanie i podejmowanie przez organ prowadzący i szkoły systematycznego dialogu na rzecz systemowych zmian w pragmatyce i statusie zawodowym nauczycieli; poszukiwanie praktycznych rozwiązań i metod ułatwiających codzienną pracę; podejmowanie systematycznych działań ukierunkowanych na odbudowę prestiżu zawodowego nauczycieli
3. Promowanie liderów w edukacji oraz wykorzystanie sieciowania szkół, jako elementu uczenia się i podnoszenia jakości pracy dydaktyczno-wychowawczej
4. Optymalizacja systemów wynagradzania kadr w oświacie stosownie do możliwości organu prowadzącego oraz mechanizmów finansowania celów oświatowych; utrzymanie i bieżąca aktualizacja powiatowych systemów motywacyjnych w oświacie
5. Pozyskiwanie kadr gwarantujących możliwość realizacji długookresowych celów w edukacji, w tym zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry w kształceniu zawodowym oraz w nauczaniu przedmiotów ścisłych, jako warunek utrzymania wysokiej jakości w edukacji; podejmowanie systematycznych działań szkół i organu prowadzącego służących zapełnianiu luki kompetencyjnej wśród kadry dydaktycznej; przygotowanie na poziomie powiatu rozwiązań organizacyjnych umożliwiających angażowanie do realizacji celów dydaktycznych w szkołach pracowników naukowych oraz przedsiębiorców; utworzenie wspólnej powiatowej bazy ofert pracy dla nauczycieli
6. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu nauczycieli poprzez wspieranie ich indywidualnego rozwoju
7. Merytoryczne i metodyczne wsparcie nauczycieli przez Publiczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną

BAZA DYDAKTYCZNA

1. Utworzenie długoletniego, opartego o rzeczywiste szacunki planu inwestycji dla oświaty we współpracy organu prowadzącego z kadrami zarządzającąi placówek oświatowych

2. Uczestnictwo szkół w ogólnopolskich i regionalnych programach edukacyjno-rozwojowych, ukierunkowanych na podnoszenie jakości pracy i doposażanie bazy dydaktycznej; zapewnienie obsługi programów i projektów na poziomie szkół oraz organu prowadzącego
3. Zwiększenie aktywności organu prowadzącego w pozyskiwaniu zewnętrznych środków na realizację własnych projektów w obszarze rozwoju i modernizacji podległych placówek oświatowych;
4. Stałe doposażanie pracowni zawodowych przy udziale środków własnych i zewnętrznych oraz tworzenie przestrzeni do zacieśniania partnerstw szkół i biznesu na rzecz podnoszenia jakości bazy dydaktycznej w szkolnictwie branżowym
5. Doposażanie szkół w niezbędny sprzęt IT oraz oprogramowanie adekwatnie do rzeczywistego tempa rozwoju technologicznego; unowocześnianie bazy IT w kształceniu ogólnym i zawodowym; dostosowywanie pracowni informatycznych do liczebności oddziałów klasowych; stosowna do możliwości prawnych i organizacyjnych centralizacja finansowania usług sieciowych pozwalająca na minimalizację kosztów ponoszonych przez szkoły i placówki
6. Remont zapleczy sanitarnych
7. Rozwój infrastruktury sportowej w placówkach oświatowych
8. Modernizacja systemów grzewczych przy wykorzystaniu nowoczesnych i ekologicznych źródeł energii odnawialnej
9. Zwiększanie dostępności szkół i placówek oświatowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; systematyczna likwidacja barier

Monitoring i ewaluacja

Strategia Rozwoju Oświaty Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego stanowi kierunkowskaz dla rozwoju lokalnej oświaty, nie stawiając przy tym jednak wyraźnych granic czasowych dla osiągnięcia założonych, bardzo zróżnicowanych celów. Osiągnięcie większości można rozpatrywać jedynie w perspektywie długofalowej, do realizacji innych potrzeba znacznie mniej mniejszego nakładu czasu i środków. Ich osiągnięcie będzie w dużej mierze uzależnione od możliwości finansowych i organizacyjnych organu prowadzącego oraz poszczególnych placówek lokalnego systemu oświaty w najbliższych latach. Długoletnia perspektywa dokumentu i prędkość następujących zmian społeczno-gospodarczych oraz legislacyjnych w obszarze oświaty, uniemożliwiają bowiem skuteczne przewidywanie prawdopodobnych warunków, w jakich strategia będzie realizowana.

Procedury monitoringu i ewaluacji zakładają brak formalnych struktur powołanych do realizacji tego procesu. Monitoring i ewaluacja priorytetów i celów przewidzianych do realizacji w niniejszym dokumencie odbywać będzie się więc będzie zasadniczo w dwóch perspektywach:

Monitoring i ewaluacja

Źródło: grafika własna

Podmioty wdrażające cele strategii na bieżąco monitorować będą poziom ich realizacji. Zbiorcza informacja o działalności placówek i wskaźnikach realizacji celów strategii przekazywana będzie corocznie do Wydziału Oświaty oraz przedkładana po zbiorczym opracowaniu Zarządowi Powiatu w formie rocznego raportu o stanie realizacji zadań oświatowych.

Dane na podstawie których oceniany będzie poziom realizacji celów strategii pochodzić będą z różnych źródeł: oficjalnych danych statystycznych i gromadzonych dla celów subwencyjnych, wewnętrznych raportów i sprawozdań z realizacji zadań statutowych przygotowywanych okresowo przez podmioty powiatowego systemu oświaty, raportów i badań publicznych służb zatrudnienia i innych lokalnych podmiotów rynku pracy oraz informacji opracowywanych przez lokalne jednostki i podmioty realizujące badania diagnostyczne w obszarze oświaty.

Cele strategii realizowane będą w codziennej praktyce podmiotów oświatowych oraz poprzez realizację zróżnicowanych projektów i programów edukacyjnych. Szczegółowe zasady monitorowania i ewaluacji programów i projektów realizowanych przez poszczególne podmioty powiatowego systemu oświaty, a zakładających także realizację celów strategii, określane będą każdorazowo w tych dokumentach. Placówki dokonując monitoringu celów strategii i określając wskaźniki ich realizacji, będą wykorzystywać więc także wyniki ewaluacji i monitoringu zrealizowanych programów i projektów.

Obserwacja zmian będących efektem wdrażania celów strategii dokonywać się będzie na wielu płaszczyznach a przyjmowane wskaźniki realizacji poszczególnych celów będą różne, dla poszczególnych podmiotów lokalnego systemu oświaty.

Całościowy monitoring z realizacji strategii w perspektywie czasowej określonej dokumentem oraz ocena poziomu zmian będących wynikiem jej wdrożenia, przeprowadzony zostanie przez Wydział Oświaty na podstawie informacji zebranych od poszczególnych podmiotów systemu. Ewaluacja dokonywana będzie we współpracy z kadrą kierowniczą szkół i placówek, ekspertów, przedstawicielami instytucji rynku pracy i pracodawcami/ zrzeczeniami pracodawców, a także odbiorcami usług edukacyjnych.

Podmioty zaangażowane w realizację celów Strategii Rozwoju Oświaty Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego

Cele Strategii Rozwoju Oświaty Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030 realizowane będą we współpracy przez sieć zróżnicowanych podmiotów zaangażowanych w powiatową edukację. Podmiotem i beneficjentem realizowanych zadań będzie zarówno młodzież, nauczyciele i osoby pracujące z młodymi ludźmi na polu edukacji, rodzice, kadra zarządzająca jednostkami oświatowymi, współpracujący z oświatą pracodawcy i zrzeczenia pracodawców. Dodatkowo realizację celów strategii wspierać będą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, eksperci i instytucje otoczenia edukacyjnego oraz kultury. Za wdrożenie i upowszechnianie strategii odpowiedzialny jest Zarząd Powiatu oraz na mocy delegacji uprawnień Wydział Oświaty Starostwa Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego oraz kadry zarządzające w oświacie.

Spis załączników:

Załącznik nr 1 Raport o stanie realizacji zadań oświatowych oświaty w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim za rok 2021-2022